

GŁOS POLSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY I LITERACKI.

Cena numeru pojedynczego mrk. 120

Redakcja i Administracja: Piotrkowska 106.
Telefon dzienny 199, telefon nocny 799.

Redaktor, lub jego zastępca przyjmują wyłączenia od 5-6 po poł.
Rękopisów nie zamówionych Redakcja nie zwraca.

Z dniem 1 grudnia b. r. rozpoczyna swe czynności

„WYWIAD”

Biuro Kredytowo-Informacyjne

Założone przez polskie instytucje finansowe.

Spółka z ograniczoną odp.

Biuro udziela ścisłych i szczegółowych informacji o zdolności kredytowej i organizacji firm i przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych w całej Polsce i zagranicą.

Biuro powstało z inicjatywy Łódzkiego Oddziału Związku Banków w Polsce i znajduje się pod jego bezpośrednią i stałą kontrolą!

ŁÓDŹ, Piotrkowska 56 (Lokal Tow. Akc. „Warrant”)

7088-1

Dziś, dnia 1^{go} grudnia

przyjechała do apartamentów Grand-Hotelu

Właścicielka salonu mód

„Aux Elégantes”

Felicja Rotmilowa, Warszawa, Królewska 6.

Z modelami paryskimi i wiedeńskimi.
Kreacje własne. Pozostaje 3 dni.

A więc dziś

1

grudnia 1922

TEATR „SCALA”

zapełni się do ostatniego miejsca.

Za dolary, funty i franki

zaangażowani artyści zaprodukują się przed publicznością, która

w walucie polskiej

uści opłatą za bilety wejścia.

Przeszło 20 numerów

przesunęło się przez scenę teatru „SCALA”

od 8.45 do 12 w nocy.

Szczegóły patrz strona 8.

Właścicielka magazynu gorsetów z Warszawy

„MAISON CAPRICE”

przyjechała do Łodzi, na kilka dni Hotel „Victoria” pok. № 4, z dużym wyborem gorsetów, pasków i staników ostatnich modeli paryskich.

17080-2

Węgiel kamienny

Kopalń Dąbrowieckich

po cenach niżej konkurencyjnych.

Sprzedaż hurtowa i detaliczna.

Meve Gajewski Sp. z ogr. odp.

Piotrkowska 44, telef. 10-89.

Skład - boczna Beudota plac 1a ul. Konstantynowska Nr 121, róg Letniej.

Uwaga: Posiadamy stale na składzie większe ilości węgla wszelkich gatunków.

940-1

Poszukuje się zaraz

elegancko umeblowanego pokoju ewentualnie z całodziennym utrzymaniem, możliwie z osobnym wejściem. Oferty upraszam składać do firmy Bracia Jabłkowscy, Piotrkowska 115. Cena nie krepuje. 35-1

Potrzebna

starsza panna

Salon mód, Zawadzka 9. 53-2

Kupujcie Pożyczkę Złotą.

PRACOWNIA SUKIEN DAMSKICH,

KOSTJUMÓW oraz PALT

R. Góreckiej,

Al. i Maja № 16, m. 10, parter.

Poleca się nadal Sz. Kilińskom.

NOWOOTWORZONA

APTEKA

J. Sitkiewicza i S-ki

ul. Miłsza 26 (róg Pańskiej)

Trans rybi z Bergen, dla dzieci nadziedzi 470-1

Pijcie najlepszą

Herbatę E.W.I.G.

żądać wszędzie, Unikaj fałszyków. Reprezentacja na Łódź i składowe „Poltrade” Piotrkowska 84 tel. 5-34

Kupujcie bilety skarbowe

BILET SKARBOWY

to rachunek działający w kieszeni.

Piąty rok pokoju.

Europa wkroczyła, przed niespełna miesiącem, w piąty rok pokoju...

Czy jednak, w chwili obecnej, stoi ona bliżej rzeczywistego, wewnętrznego uspokojenia i skonsolidowania swych stosunków politycznych, niżli w pamiętnych dniach listopadowych roku 1918?

Wolno o tem powątpiewać.

Mamy wprawdzie konferencję lozańską. Dość, atoli, wspomnieć jej charakter, cel, dla którego została zwołana, i szczególne jej uczestników, aby zbyć wszelkich różnic co do dnia jutrzejszego nadziei. Wszak do Lozanny, nad ową „wodę wielką i czystą” jeziora, w którym ongi odbijały się wielkie i czyste dumania Mickiewicza o braterstwie ludów, zjechali się ludzie niemal pod obuchem niebezpieczeństwa wojny, tak jest, nowej, jeszcze jednej wojny!

Ten bowiem pokój „błogosławiony”, który uwieńczył zwycięstwo ententy, ma to do siebie, że całkowicie niemal wypełniony jest bądź krwią rozlewem, bądź szczękiem oręża. Jeszcze nie umilkły odgłosy inwazji rosyjskiej na Polskę w roku 1920, a już Grecja króla Konstantyna podjęła wyprawę zbrojną w głąb Azji Mniejszej, na Anatolię turecką, aby tam, w tem gnieździe ludu tureckiego, zadać cios śmiertelny władztwu padyszacha.

Nie będziemy tutaj przypominali tragi-farsy zwycięstw greckich i greckiego pogromu. Historia krwawy wymierzyła wyrok imperialistycznym zachciankom. Dość powiedzieć, że, osiągając zwalenie sultanatu w dawnym jego kształcie Grecja rozpełtała i jakgdyby wskrzesiła nanowo dawną uśpioną potęgę Turcji.

Już nietylko Grecja i wraz z nią wszystkie państwa bałkańskie, ale same „wielkie mocarstwa” europejskie zmuszone się ujrzały powstrzymać i barjerę postawić wzbierającej fali odwetu tureckiego.

Ludy bałkańskie, które od lat dziesięciu ustawicznie prawie brodzą po kolana we krwi własnej i we krwi swych sąsiadów, spostrzegły niemal tuż nad karkiem swym wzniesiony zwycięski miecz Kemala-baszy. Mocarstwa zaś zachodnie, które potrzykroć i po-czterykroć dokonywały między sobą podziału lupu tureckiego, przekonały się nagle, że miast zdobywcy wojennej, czeka je na wschodzie widmo nowej wojny.

Bądź jak bądź, początkowe dni konferencji lozańskiej zapisały na rzecz pacyfikacji bliskiego wschodu eden plus niewatpliwy: państwa bałkańskie.

tak bardzo i tak, zdawało się, beznadziejnie między sobą skłócone, odnalazły drogę wspólnego porozumienia. Zjednoczyła je nanowo groźba powracającego do Europy półksiężycy zwycięskich wojsk tureckich.

Państwa bałkańskie nie dopuszczają myśli o tem, aby Turcja sięgnęła na zachód od Marycy. Turcy, ze swej strony, pozostają również w położeniu dość trudnym: nie mają oni sił na to, aby czoło stawić zjednoczonej armii państw bałkańskich. Na drodze zaś rokowań, nie zdołają rozstrzygnąć swych uzasadnień. Istotnie, rząd Kemala-baszy dnia 11 października r. b. podpisał umowę w Mudanji, której słowa pieńszcze brzmią:

— „Rządy sprzymierzone, postanowiwszy zwrócić rządowi wielkiego Zgromadzenia narodowego Turcji Trację wschodnią...”

Otóż, jak wiadomo, Tracja wschodnia kończy się na Marycy; umowa mudańska nietylko nie wspomina nic o Tracji zachodniej, w której turcy domagają się przeprowadzenia plebiscytu, ale zastrzega ponadto, że aż do chwili zawarcia pokoju prawy brzeg Marycy winien być zajęty przez oddziały aljanckie”. Przeciwnie uroszczeniom tureckim do Tracji zachodniej, państwa bałkańskie mogą wysunąć powyższy punkt umowy.

Turcy, rzecz prosta, nie mogą myśleć o odzyskaniu całej Tracji; bardzo im atoli zależy na posiadaniu Karagacza, t. j. dworca kolejowego przed Adrianopolem, a także, być może, odcinka drogi żelaznej w kierunku Dimotiki.

Czy jednak nowy rząd turecki będzie umiał z równym powodzeniem wygrać bitwy dyplomatyczne, jak wygrywał bitwy na polu wojny?

Sprawę rokowań lozańskich utrudnia niezmiernie złożony spłot krzyżujących się interesów państw bałkańskich. Do ajtrudniejszych zagadnień należy mianowicie, obdzielenie państw tych wybrzeżem morskim w sposób, czyniący za dość ich potrzebom w zakresie posiadania portów dla celów żeglugi kupieckiej. Bułgarja, na przykład, żąda dla siebie t. zw. „dostępu ekonomicznego do morza Egejskiego”. Sprawa atoli dostępu tego potrąca o politykę Grecji i Rumunii: wszelkie zaś tarcia wewnętrzne między państwami bałkańskimi otwierają tem szersze pole dla wpływu polityki rosyjskiej, która półwysep bałkański, w myśl odziedziczonej po czechach tradycji, uważa za swą domene uprzywilejowaną.

Uwaga Rosji skupia się, oczywiście, na cieśninach. Tak było dawniej, i tak być musi obecnie, przyczem interes rosyjski ma dwie tylko drogi przed sobą: bądź dążyć do bezpośredniego opanowania cieśnin, bądź starać się pozyskać wpływ na państwa, przylegające do nich, o podboju Bosforu przez Rosję sowiecką. Niemniej obecnie mowa, ale zato tem usilniej dążyć ona będzie do utrwalenia swych wpływów nad Bosforem. Na przesiąkniętym krwią gruncie półwyspu Bałkańskiego, tym klasycznym terenem błędów wielkich i jeszcze większych zbrodni polityki mocarstw europejskich, nie brak, zapewne, podłości dla posiewu ziarna bolszewickiego. Że ziarno to hojną ręką jest siane na Bałkanach, o tem również wątpić niepodobna. Czy wyda plon, czy też, przeciwnie, słumione zostanie w zarodzie, zależy tymczasem jeszcze od łaktu, rozumu, a przede wszystkim poczucia rzeczywistości ze strony kierowniczych umysłów ententy.

W każdym razie, jądro jest pewne: piąty rok pokoju europejskiego wschodzi pod znakiem konjunktur, w których niepodobna rozróżnić purpury zórz od luny pożaru.

J. Przemyski.

Protest socjalistów austriackich wobec uchwał genewskich.

WIEDEŃ, 30 bm. (Pat). Pertrakcje między rządem wiedeńskim a opozycją socjalistyczną w radzie związkowej nie doprowadziły wczoraj do rezultatów. Socjaldemokraci posiadają w radzie związkowej 28 głosów. Stronnictwa mieszczańskie tyleż. Aby uniknąć dalszego przewlekania obrad mieszczańscy członkowie rady związku wyszli z sali posiedzeń, poczem socjaldemokraci uchwaliłi protest przeciw protokółom genewskim i przeciw ustawie o odbudowie Austrii. Rząd wnieśli oba projekty ustawy jeszcze raz do parlamentu. Dwukrotne uchwalenie projektów bez zmian przez parlament uczyni zbytecznym przedkładanie ich poraz drugi radzie związkowej do zatwierdzenia.

Reforma wyborcza we Włoszech

RZYM, 30 bm. (Pat). W czasie narad, odbytych między prezydentem Mussolinim przewodniczącym parlamentu de Nicola i przewodniczącym komisji spraw wewnętrznych Gagerano, poruszono sprawę reformy wyborczej. Ze źródeł kompetentnych informują, że odcinający projekt ustawy zostanie przedłożony parlamentowi w pierwszej połowie tygodnia po otwarciu sesji, tj. około 15 stycznia roku przyszłego. Jak donosi „Il Mondo”, Mussolini w związku ze sprawą reformy wyborczej opiera się na, według doniesień dzienników, na systemie większości. Przyznaje on liście większości dwie piąte mandatów, przyczem pozostałe mandaty mają być rozdzielone proporcjonalnie pomiędzy przedstawicieli mniejszości.

Obrzyjni pożar w Gdańsku.

GDANSK, 30 listopada. (AW). Wczoraj wieczorem wybuchł obrzyjni pożar w tak zwanym wolnym porcie Neufahrwasser. Spalił się t. zw. szopy Nr 1, będące w posiadaniu polskiego zarządu kolei. Pastwa pożaru padły obrzyjni zapasy sukna, skór, farby, oliwy, maszyn do szycia, medykamentów i t. d. Tuż przed wybuchem pożaru załadowano do szopy lekarstwa, wartości około 70 milionów marek.

Ogólne straty w towarach tak spalonych, jak zniszczonych przez żorące i wodę, wynoszą milardy. Inne składy udało się obronić. — **Pracownia pożaru niewiadoma.**

Wyjaśnienie sytuacji sejmowej.

Konferencja p. Witosa z p. Seydą. — Znamienne uchwały P.S.L. „Piasta”. — Piastowcy idą na ugodę z Chjeną. — Marszałkiem sejmiku Rataj, marszałkiem senatu Trampczyński. — Witos sięga po prezydenturę Rzeczypospolitej. — N.P.R. na usługach Chjeny.

WARSZAWA, 30 listopada. — (Tel. od naszego koresp.) W dniu wczorajszym sytuacja polityczna na gruncie obu izb w znacznym stopniu wyjaśniła się. Klucz do rozstrzygnięcia zagadki oblicza naszego parlamentu leżał, jak wiadomo, w obradach klubu P. S. L. „Piasta”. Obrady te zajęły wczoraj niemal cały dzień, a poprzedziła je krótka konferencja p. Witosa z przedstawicielem Zw. lud. nar. p. Marijanem Seydą. Konferencja ta wycisnęła swe piętno na obradach i uchwałach P. S. L.

Na posiedzeniu klubu większe przedmiotem o sytuacji politycznej i ekonomicznej wygłosił pp. Witos i Rataj, później rozpoczęła się bardzo przewlekła dyskusja, która zresztą dopiero dzisiaj się zakończy. Pozostało do wysłuchania jeszcze około dwudziestu mówców.

Tak wyglądały dekoracje. Rezultaty zaś akcji są następujące: Wysłunięta dla formy kandydatury p. Witosa na marszałka sejmiku, została przez niego samego cofnięta. Zjawiała się wówczas kandydatura p. Rataja, nad nią odbyło się głosowanie tajne, którego rezultaty były następujące: za p. Rataja 44 głosy, za p. J. Dąbskim 18 głosów i 7 głosów rozstrzelonych. Wobec tego klub uznał, że oficjalnie w jego imieniu została wysunięta kandydatura p. Rataja na marszałka sejmiku. Ta sama większość została uchwalony wniosek o pozostawieniu wolnej ręki członkom klubu przy głosowaniu na marszałka senatu.

O powyższych uchwałach klubu P. S. L. specjalna delegacja trzech, do której weszli posłowie Kiernik, Bobek i Erdman, zakomunikowała klubom Ch-Je-Ny i klubom lewicowym. Poza tem klub P. S. L. uchwalił odpowiedź odmowną na propozycje klubu „Wyzwolenie”, która brzmiała: „Uznając potrzebę silnego rządu demokratycznego, niżej podpisane stronnictwa, tworzące względna większość sejmowa, gotowe są we właściwym momencie podjąć w tym kierunku inicjatywę. W razie niemożności oparcia rządu o bezwzględna większość sejmowa należy oprzeć go na większości względnej.

Niżej podpisane stronnictwa oświadczają, że w próbach stworzenia rządu, opartego całkowicie lub częściowo na stronnictwach prawicowych, nie weźmą udziału w żadnym wypadku, z wyjątkiem konieczności tworzenia rządu koalicyjnego w chwili najazdu nieprzyjacielskiego.”

Sens tych wszystkich uchwał piastowców jest następujący:

Porządek dzienny sejmiku i senatu.

WARSZAWA, 30 bm. (Pat). — Dyrektor kancelarii sejmowej zwołał na dziś posiedzenie przedstawicieli poszczególnych klubów sejmowych celem naradzenia się co do podziału miejsc na sali posiedzeń plenum.

Jutro odbędzie się posiedzenie senatu z następującym porządkiem dziennym: 1) ślubowanie, 2) wybór prezydium, początek o godzinie 11 rano.

Zaś o godzinie 4 popołudniu odbędzie się plenarne posiedzenie Sejmu z następującym porządkiem dziennym:

1) ślubowanie posłów, 2) wybór prezydium, 3) wniosek p. Liebermana i towarzyszy w sprawie wypuszczenia na wolność nowo wybranych posłów Królikowskiego i Marka Łuckiewicza.

Podział miejsc na sali sejmowej.

WARSZAWA, 30 listopada. — (AW). Na dzisiejszym posiedzeniu klubów sejmowych ustalono podział miejsc na sali zebrań sejmiku między poszczególne kluby. — W pierwszym rzędzie foteli poszczególnych klubów, licząc od prawej strony, otrzymała następujące

P. Witos w rozmowach z p. Seydą musiał zobowiązać się, że za cenę przeprowadzenia p. Trampczyńskiego na marszałka senatu, Ch-Je-Na zapewni wybór p. Rataja na marszałka sejmiku. Obliczenie to oparte jest na tem, że z wolnej ręki przy głosowaniu na marszałka w senacie skorzysta tylko pięciu piastowców i w ten sposób Ch-Je-Na wraz z większością piastowców (w senacie 11) i enpeerami zapewni większość dla p. Trampczyńskiego.

Stanowisko N. P. R. zupełnie dokładnie charakteryzuje anonimowy wywiad w „Gazecie Warszawskiej”, udzielony przez senatora enpeerowskiego.

Oczywiście gdyby te wyliczenia zawiodły przy głosowaniu w sejmie, które odbędzie się po południu, sytuacja się zmieni.

Lewica, to jest „Wyzwolenie”, P. P. S., a także blok mniejszości narodowych, oddadzą swe głosy demonstracyjnie w senacie za p. Prauss, w sejmie za p. Śmiarowski. Czy układy p. Witosa z p. Seydą dotyczyły także zupełnie konkretnie sprawy prezydentury Rzeczypospolitej, twierdzić napewno nie można, ale według wszelkiego prawdopodobieństwa układ ten przewiduje ulokowanie p. Witosa w Belwederze, jednocześnie zaś obecny Naczelnik państwa kandydatury swej by nie wysunął, nie chcąc być kontrkandydatem przeciwko p. Witosowi.

Tak wygląda rozstrzygnięcie zagadki sejmiku, senatu i prezydentury, a co zatem idzie i rządu.

Oczywiście wszystko to może się rozlecieć, bo jak wskazaliśmy wyżej, uchwały klubu P. S. L. wbrew twierdzeniu urzędowego komunikatu tego klubu, są bardzo dalekie od jednomyślności. Związek lud. nar. pod którego auspicjami cała ta kombinacja polityczna zrodziła się, usilnie stara się zatrzeć kompromitujące dla kontrahentów ślady swojej roboty i o swoim wczorajszym posiedzeniu ogłosił tak enigmatyczny komunikat: „Klub parlamentarny Zw. lud. nar. wysłuchał referatu p. Seydy o sytuacji politycznej i po przeprowadzeniu dyskusji, w której wzięli udział pp. St. Grabski, Harusiewicz i inni, wyraził jednomyślnie zgodę z taktyką polityczną tymczasowego prezydium klubu, które działało w porozumieniu z komisjami parlamentarnymi N. Ch. K. R. i N. Ch. S. L.”.

Oczywiście, że pod tym komunikatem kryje się źle ukryta radość z powodu paktu z p. Witosem, zapewniającym chjeno-piastowskiej spółce rządu w Polsce.

ilości miejsc: Niemcy 1, Ch. Z. J. N. — 7, Piast 3, N. P. R. — 1, Wyzwolenie — 2, Żydzi — 1, Ukraińcy i białorusini — 1, P. P. S. — 2.

Szpiegostwo sowieckie w Finlandji.

RYGA, 30 listopada (Pat) — Z Helsińgorsu donoszą, że na granicy fińsko-sowieckiej straż fińska aresztowała znanego Almana Tolsa, który w roku ubiegłym był przywódcą band, jakie wtargnęły do Finlandji. Przy Tolsie znaleziono mapy i plany. Prasa fińska przypuszcza, że znosi się na nowe wtargnięcie band komunistycznych.

Meyerowicz nie formuje gabinetu.

RYGA, 30 listopada (Pat) — Meyerowicz zrzekł się formowania gabinetu politycznego z ramienia związku włościjańskiego. Inicjatywa wobec tego przechodzi na stronnictwo centrum, ale i ono ma niewielkie szanse utworzenia rządu na zasadzie porozumienia stronnictwa. Coraz więcej szans zyskuje obecnie rząd fachowy.

Konferencja w Lozannie.

Falszywe pogłoski. — Rosja zaproszona tylko do obrad w sprawie cieśnin. — Benesz mediatorem. — Nadzieje sowieckie.

PARYŻ, 30 listopada. (PAT). Havas. — Pogłoski, jakoby obrady w Lozannie przyjęły niebezpieczny kierunek, mogący doprowadzić do zerwania konferencji, są najzupełniej bezpodstawne. — Rokowania toczą się pomimo napotykania zrozumiałych z natury rzeczy przeszkód, zupełnie normalnie. Zachodzi podejrzenie, że wszystkie tego rodzaju pogłoski są puszczane świadomie w celach spekulacji giełdowej.

LOZANNA, 30 listopada. PAT. Wczoraj wieczorem doręczono delegacji rosyjskiej odpowiedź na notę, w której domagała się dopuszczenia jej we wszystkich pracach konferencji. Francja, Anglja i Włochy jednomyślnie obstają przy stanowisku przewidzianem w nocie Poincarégo z dnia 14 bm., t. zn., że delegacja rosyjska dopuszczona być może jedynie do obrad w sprawie cieśnin.

Włochy a sprawa Salonik i Dedeagaczu.

Stanowisko włoskie w sprawie żądań Jugosławji i Bułgarii.

RZYM, 30 listopada. Omawiając problemat Adriatyku prasa włoska podkreśla akcję Jugosławji w kierunku uzyskania dostępu do morza w Salonikach. Zdaniem prasy włoskiej, Włochy nie będą miały przeciw udzieleniu specjalnych koncesji dla Jugosławji: bankowych, finansowych, oraz handlowych na terytorjum Salonik, ale stanowczo przeciwstawia się udzieleniu Jugosławji dostępu do morza w Salonikach w znaczeniu politycznym, to znaczy wraz z posiadaniem całkowitem tego terytorjum i władzy politycznej, to jest tak, jak byłoby to życzeniem rządu belgradzkiego. Co się tyczy problemu Adriatyku, pismo „Messagero” to niemożliwe są w tym zakresie zmiany bez uprzedniej zgody Włoch. Mówiąc o traktacie w Rappallo i Santa Margaritha „Messagero” obiecuje, iż traktaty te zostaną wykonane, pomimo, że nie czynią one żadnego aspiracjom Włoch co do Adriatyku. W tej sprawie, pismo „Messagero”, pre-

LOZANNA, 30 listopada. (PAT) Odpowiedź aliantów na notę Rakowskiego zaznacza w końcowym ustępie co następuje:

Wobec ponownego zaproszenia delegacji rosyjskiej do wzięcia udziału w rokowaniach w sprawie cieśnin, pierwsze spotkanie się komisji umoważnionej przez konferencje do zbadania tej sprawy, z delegacją sowiecką, wyznaczono na piątek w godzinach popołudniowych.

LOZANNA, 30 listopada. (PAT) Sfery miarodajne w Lozannie przypuszczają, że Benesz wystąpi jako pośrednik między Rosją a Francją. Jeden z mężów zaufania Benesza odbył wczoraj konferencje z Rakowskim.

MOSKWA, 30 listopada. (PAT) Stieglow w „Izwiestjach” wypowiada nadzieje, że konferencja w Lozannie przyniesie Rosji sowieckiej nowy traktat rapalski z Włochami.

zydent Mussolini wezwał nawet faszystów dalmatyńskich i fimeńskich do poszanowania obowiązujących traktatów, oświadczając, że winny być one wykonane, cokolwiekby można zarzucić ich treści.

RZYM, 30 listopada. (PAT). — Włoskie koła polityczne w stosunku do żądania Bułgarii oddania jej Dedeagaczu, stoja na stanowisku możliwości poparcia ze strony Włoch tego żądania, ale wyłącznie w zakresie ekonomicznym. — Odrzucając projekt oddania Bułgarii tego portu w posiadanie wraz z całą władzą polityczną, podkreśla się również te okoliczności, że Bułgaria, bodac w lepszych warunkach finansowych, aniżeli Niemcy, nie zapłaciła dotąd nic z tytułu należnych od niej odszkodowań. Włoskie koła polityczne są zdania, że Bułgaria w granicy swych zdolności płatniczych powinna bezwarunkowo zapłacić i przytem zapłacić również Włochom.

Konferencja premierów w Londynie.

Odbędzie się ona 10 b. m. — Kto weźmie w niej udział. — Głosy prasy angielskiej. — Obrady francuskie miały charakter badań.

PARYŻ, 30 listopada. (Pat) — Na zawiadomienie Bonar-Lawa, oznajmiające, że gotów on jest zorganizować zebranie premierów: francuskiego, angielskiego, włoskiego i belgijskiego w Londynie w dniach 9 i 10 grudnia, Poincaré odpowiedział, że zgadza się na powyższą datę konferencji.

BRUKSELA, 30 listopada. (Pat) Theunis i Jaspas wezmą udział w zebraniu premierów państw sojusznicznych w Londynie.

LONDYN, 30 listopada. (Pat) Reuter. Potwierdza się, iż w przyszłym tygodniu ma się odbyć ponowne spotkanie premierów: angielskiego, francuskiego i włoskiego. Przedmiotem obrad będzie sprawa przygotowania konferencji brukselskiej.

LEAFIELD, 30 listopada. (Pat) Polradjo. „Temps” omawiając sprawę najbliższego spotkania się premierów w Londynie, zauważa, że nadała się sposobność uregulowania zadawalającego międzynarodowych stosunków w Europie.

Wprawdzie wszyscy będą musieli się zdobyć na pewne poświę-

cenie, jednakże zdaniem dziennika, warto je uczynić dla uzyskania powszechnego pokoju.

PARYŻ, 30 listopada (Pat) — W sprawie obrad londyńskich podaje „Petit Parisien”, iż na konferencji tej będzie rozpatrywana sprawa moratorium dla Niemiec oraz kwestja, czy należy na konferencji brukselskiej zająć się ustaleniem całego długu niemieckiego i czy nie możaby jednocześnie zbadać kwestji długów międzysojusznicznych. — Wreszcie mają być rozpatrywane środki przymusowe przeciw Niemcom na wypadek, gdyby nie wypelniły one zobowiązań.

PARYŻ, 30 listopada (Pat) Hav. „Petit Parisien” zaznacza, że narady prowadzone w pałacu Elizejskim w poniedziałek i we wtorek, miały jedynie charakter zwykłych badań, wobec czego nie spowodowały, ani nie mogły spowodować jakichkolwiek decyzji. Poruszono jedynie kwestje środków, jakie Francja, która nie pragnie podejmować inicjatywy bez porozumienia się z sojusznikami, miałaby zaproponować, tym ostatnim.

Propaganda bolszewicka.

Stacja telefonu bez drutu w Moskwie. Rząd sowiecki zakończył w tych dniach instalację nader potrzebnej stacji telefonu bez drutu w Moskwie, przeznaczoną dla pro-

pagandy bolszewickiej, która ma być podobno uskuteczniwana we wszystkich językach.

Stacja ta została wybudowana przez pracownię z Niżniego Nowogrodu pod kierunkiem wielkiego towarzystwa niemieckiego.

Nauka języka angielskiego metodą poglądowo-ruchową

W. S. JESIENIA

doprowadza do opanowania języka konwersacyjnego w 4 miesiące.
Nowy kurs początkowy rozpoczyna się w czwartek, 7 grudnia
Jest to ostatni kurs początkowy w bieżącym roku szkolnym!

Lekcje we wtorki, czwartki i soboty od 7.30 do 9.30 wiecz.
 Prosimy o wczesne zapisy.
 Kursy języka angielskiego W. S. Jesienia. Łódź, Zachodnia 45.
 17062-3

Skutki stracenia ministrów greckich.

Wspólna akcja sprzymierzonych przeciw Grecji. — Wrażenie w Anglii. — Obawy pewnych kół angielskich. — Król Jerzy jest więziony w pałacu. — Wzburzenie w Grecji. — Francja nie odwoła swego przedstawiciela. — Nowe aresztowania.

FRANKFURT, 30 bm. (A. W.). „Frankfurter Zeitung“ donosi z Rzymu, że obecnie odbywa się żywa wymiana depesz w sprawie wspólnej akcji przeciw Grecji. — Projektowana jest demonstracja floty w porcie Pireus, w której mają wziąć udział Włochy.

WIEDEN, 30 bm. (A. W.). „N. Wiener Abendblatt“ donosi z Londynu, że Bonar Law oświadczył wczoraj w izbie gmin, że nie posiada żadnej bliższej informacji o zajęciu w Atenach. Zarazem potwierdził on, że poseł angielski został rzeczywiście odwołany. Rząd angielski starał się przeszkodzić wykonaniu wyroku, zawła dając rząd grecki, że w razie, gdyby Grecja spełniła swój zamiar, poseł angielski zostanie odwołany.

Robert Cecil, interpelował ministra, czy, dla uzasadnienia odwołania posła angielskiego z Aten może wskazać na jakiś precedens. Kiedy Bonar Law odpowiedział, że, po zamordowaniu króla Aleksandra, Anglia odwołała również swego posła z Belgradu, zauważył Cecil, że wówczas szło o zwy czajne morderstwo, obecnie zaś mamy wykonanie wyroków, które zapadły po przeprowadzeniu procesu karnego. Na to oświadczył Bonar Law, że rząd rozważył dobrze całą sprawę i uważa odwołanie posła za zupełnie naturalne, stracenie bowiem ministrów greckich zostało wykonane nie przez rząd prawowity, lecz przez komitet rewolucyjny.

WIEDEN, 30 bm. (A. W.). „N. Wiener Abendblatt“ donosi z Londynu, że niektóre polityczne koła angielskie nie są zadowolone z odwołania posła angielskiego z Aten. Obawiają się bowiem, że Anglia straci swój wpływ w Grecji i nie będzie miała możliwości wystąpić skutecznie w obronie księcia Andrzeja, który ma za kilka dni również stanąć przed sądem wojennym. Ks. Andrzej ożeniony jest z angielską księżniczką Ostenburg, a wskutek tego spokrewniony z angielską rodziną królewską.

Zachodzi również obawa, że jeżeli Anglia poprze w Lozannie żądania tureckie, dotyczące zachodniej Tracji, to Serbia i Rumunia sprzeciwią się temu, a wówczas

mogłoby przyjść do nowej wojny bałkańskiej.

BERLIN, 30 bm. (A. W.). Tutejsze koła greckie donoszą, że król Jerzy usiłował przeszkodzić straceniu ministrów, lecz interwencja jego okazała się bezowocna. — Wskutek tego stosunek między nim a rządem rewolucyjnym jest bardzo napięty. Według doniesień z Belgradu, wyraził król Jerzy, po wykonaniu wyroku, życzenie opuszczenia Grecji, jednak rząd sprzeciwił się temu, wobec czego musiał król pozostać na miejscu. Jest on faktycznie więzionym w swoim pałacu, a dostęp do niego mają tylko osoby, cieszące się zaufaniem komitetu rewolucyjnego.

BERLIN, 30 bm. (A. W.). Z Aten donoszą, że wzburzenie z powodu stracenia ministrów greckich rośnie z każdą chwilą. Niestychane oburzenie wywołało zwłaszcza stracenie Gunarisa, starca i człowieka chorego, którego formalnie zawleczono na miejsce egzekucji. Koła polityczne są zaniepokojone z powodu wyjazdu posła amerykańskiego, uważając ten wyjazd za zerwanie stosunków dyplomatycznych.

Król Jerzy czynił wszelkie wysiłki, aby nie dopuścić do stracenia i zwracał się nawet o interwencję do państw zagranicznych.

PARYŻ, 30 bm. (Pat). „Petit Parisien“ donosi, że rząd francuski nie myśli odwoływać swego przedstawiciela dyplomatycznego z Aten, ponieważ wykonanie wyroku o zdradzie stanu jest sprawą wewnętrzną Grecji.

BUDAPESZT, 30 bm. (Pat). — Dzienniki podają według „Intrasingent“ z Aten, że skazani ministrowie i generałowie przed egzekucją zachowali zupełny spokój. Na pytanie, czy pragną spisać swą ostatnią wolę, nie dali żadnej odpowiedzi. Na egzekucję wszyscy skazani przybyli starannie ubrani. Baltazi przed straceniem oczwilił starannie jedwabną chustką monoki, poczem złożył go. Stratos z gorzkim uśmiechem spoglądał na żołnierzy, mających wykonać egzekucję, poczem skierował wzrok na dom, w którym mieszka jego żona.

ATENY, 30 bm. (Pat). Generałowie Popolos, Usmanis i Valetta zostali aresztowani.

We Włoszech o odszkodowaniach.

RZYM, 30. 11. (Pat). Prasa włoska szeroko omawia kwestję odszkodowań niemieckich, przy czem podkreśla, że Mussolini uważa tę kwestję za nawskroś techniczną. Zdaniem prasy włoskiej Niemcy będą musiały zapłacić odszkodowania, o ile tylko rzeczoznawcy wydadzą opinię, że płacić mogą.

„Messagero“ pisze, że nie sposób przypuścić, aby Włochy przy swoim stanie finansowym mogły zrezygnować na rzecz Niemiec z należnych od nich odszkodowań. Niemcy znajdą środki do zapłacenia, zwłaszcza skoro się zważą, że ich zapas złota dotychczas bynajmniej nie został wyczerpany. Co do tego punktu panuje zupełna jednomyślność pomiędzy

Włochami a Francją, różnice zaś poglądów dotyczą tylko sposobu postępowania w tym wypadku, gdyby Niemcy uchylili się od płacenia. Włochy pomimo wszystko nie odmówia swego poparcia dla polityki francuskiej, postawią jednak warunek, aby Francja na przyszłość więcej brała pod uwagę interesy Włoch. W ten sposób chwila obecna doskonale nadaje się do tego, aby rozpocząć dyskusję nad całokształtem problemu francusko-włoskich stosunków. Oświadczenie prezydenta Mussoliniego w parlamencie kończy „Messagero“, że dewiza polityki Włoch „nie za nic“, — jest istotnie fundamentem obecnej polityki zagranicznej Consulty.

Konferencja w sprawie rozbrojenia

Skład delegacji. — Jutro otwarcie konferencji. — Ścisłe porozumienie państw bałtyckich i Polski.

RYGA, 28 listopada. (Spóźniona). W skład delegacji estońskiej na konferencję w Moskwie wchodzi: poseł estoński w Rydze Sejamy, poseł w Moskwie Birka, generał Lija, pozatem rzeczoznawcy pułkownik Reka, Laaman i Dittman.

Delegację litewską na konferencję moskiewską stanowić będą poseł litewski w Rydze Saunius, wiceminister obrony krajowej Pappczkis, dyrektor departamentu Lisowski i rzeczoznawca wojskowy gen. Radas-Zenkiewicz.

W skład delegacji lotewskiej wchodzi: wiceminister spraw zagranicznych Salnais, pierwszy sekretarz semu Wesman, dyrektor departamentu politycz. Schmann i pomocnik szefa sztabu Ramats.

MOSKWA, 30 listopada. (PAT). Otwarcie konferencji w sprawie

rozbrojenia odbędzie się dnia 2 grudnia. Dotychczas przybyły delegacje: fińska, estońska, lotewska i litewska. Przybycie delegacji polskiej oczekiwane jest dzisiaj.

RYGA, 30 listopada. (PAT). — Meyerowicz w wywiadzie z przedstawicielem „Latwijas Westnesis“ oświadczył, że delegacja polska, estońska, lotewska i fińska pracować będą na konferencji w Moskwie w ścisłym porozumieniu, natomiast Litwa jedzie tam ze swobodnymi rękoma. Przed konferencją nie porozumiała się ona z żadnym z państw bałtyckich, trudno wobec tego przewidzieć, jakie zajmie stanowisko. Meyrowicz sądzi jednak, że interes ogólny będzie na konferencji czynnikiem decydującym.

Proces komunistów we Lwowie.

Dalsze zeznania oskarżonych.

LWOW, 30 listopada (A. W.). Dnia 30 b. m. w ósmym dniu rozpraw przeciw komunistom, przesłuchano dalszych pięciu oskarżonych. — Oprócz jednego z nich, Malinowskiego, który przyznał, że jest wyznawcą idei komunistycznej, wszyscy wypierają się tego.

Malinowski zeznaje, że jako strzelec ukraiński dostał się do niewoli rosyjskiej i tam przez kilka lat pracował w organizacji socjalno-demokratycznej, po rewolucji zaś bolszewickiej na Ukrainie. Do Lwowa przyjechał na konferencję, na miesiąc przed aresztowaniem go. Zamierzał on pracować dla idei komunistycznej, lecz do partii jeszcze nie przystąpił.

Drugi oskarżony, Wasyl Korbutiak, rolnik, przeżył propagandę komunistyczną jeszcze w Ameryce, dokąd wyemigrował ze wsi pod Kołomyją. Po powrocie do kraju agitował wśród chłopów. W sądzie wypiera się wszystkiego. Na konferencję był zaproszony.

Inni oskarżeni, Kazimierz Popiel, Izajasz Rozenberg i Władysław Meszera, tłumaczą się, że w konferencji 6-tojurskiej byli, lecz nie mieli nic wspólnego z komunizmem.

Dalszy ciąg rozprawy nastąpi w piątek.

Przeciwko napływowi żydów do Prus.

Sejm pruski stanowczo wypowiedział się przeciwko przyjęciu imigrantów żydowskich z Węgier.

BERLIN, 30 listopada. (PAT). Na wczorajszym posiedzeniu sejm pruski odbyła się dyskusja nad interpelacją niemieckiego nacjonalisty dr Braellera, który zapytał rząd pruski, co myśli uczynić w sprawie ograniczenia żydowskiej imigracji z obcych krajów. Minister spraw wewnętrznych Sewering oświadczył, iż rzeczywiście Prusom grozi wielki napływ żydów z Węgier, ponieważ rząd węgierski zamierza wydaląc z kraju wielką ilość żydów, których znaczna część chce się osiedlić w Prusiech. Sewering zwrócił uwagę ligi narodów na to, że Niemcy i Prusy takiego napływu obcokrajowców przyjąć u siebie nie mogą. Dzisiejsze położenie aprowizacyjne, oraz stosunki mieszkaniowe, gospodarcze i robotnicze nie pozwalają na to, aby jeszcze bardziej powiększać liczbę obcokrajowców. Rząd pruski czyni też wszystko co może, aby zabezpieczyć kraj przed niepożądanym napływem elementów żydowskich. Następnie minister o-

świadczył, że liczba obcokrajowców w Prusiech wynosi według ostatniej statystyki około 120.000 — w czem jest 26.305 Polaków, 16.668 Rosjan, podczas zaś wojny światowej około 40.000 żydów osiedliło się w Prusiech. Wprawdzie Prusy, zdaniem ministra muszą się sprzeciwić dalszemu napływowi żydów, lecz należy to uczynić w porozumieniu z innymi krajami i ligą narodów, albowiem Niemcy związane są w tym kierunku odpowiednimi zobowiązaniami. W końcu Sewering zaznaczył, że przeludnienie Niemiec jest już tak wielkie, iż należy się liczyć z tem, że za kilka lat będzie musiało wyemigrować z Niemiec kilka milionów niemieckich robotników.

Po przemówieniu Seweringa wszyscy mówcy przemawiali ostro przeciw dalszemu przyjmowaniu żydów w granicach państwa, niektórzy zaś żądali nawet wydalenia zamieszkałych już w Prusiech żydów, jak wogóle obcokrajowców.

Pogrzeb gen. W. Iwaszkiewicza

Wojskowość i społeczeństwo nadzwyczaj uroczystie żegnało bohaterkiego generała i obrońcę Lwowa, gen. Wacława Iwaszkiewicza, którego pogrzeb odbył się dzisiaj w południe z kościoła św. Krzyża.

Trumnę ze zwłokami ustawiono na środku kościoła wśród mnóstwa krzewia i świateł. Nabożeństwo żałobne przy licznej asyście odprawiał J. E. ks. kardynał Karkowski.

Mowę pogrzebową, wypowiedział ks. prałat A. Niewiadomski, dziekan korpusu warszawskiego, sławiąc czyny bohatera zmarłego generała.

Na chórze śpiewali artyści opery i grała orkiestra, która przy wnoszeniu trumny odegrała marsz żałobny Chopina.

Trumnę z kościoła wynieśli generałowie P. Hannie, Michałowie

Latour i Wróblewski, oraz oficerowie najbliżsi towarzysze broni zmarłego, składając ją na lawecie przybranej w zieleń, poczem rozwinął się wspaniały i długi pochód w stronę Alei Jerozolimskiej a następnie na dworzec kolejowy dla przewiezienia zwłok do Lwowa na cmentarz obrońców Lwowa.

Na czele pochodu jechał konno komendant m. Warszawy generał Suszyński przepasany przez ramie wstęgą czarną, poprzedzając orkiestrę i dwa szwadrony szwoleżerów. Następnie oficerowie nieśli b. liczne wieńce od prawie wszystkich organizacji wojskowych na czele z wieńcem od Naczelnego wodza J. Piłsudskiego.

Ośmiu oficerów na szkarłatnych poduszkach nieśli ordery ze wstęgami. Ze sztandarami wystąpiły następujące organizacje: zrzeszenie młodzieńcze, studenckie, wyższych uczelni, wszystkie organizacje społeczne kubańskie, klu-

by cyklistów, wioślarzy i łyżwiarzy i t. d. Długi szereg sztandarów otoczony był odnośnymi delegacjami na czele mając Krzyż Czerwony oraz licznie przybyli lekarze i siostry miłosierdzia.

Duchowieństwo też wystąpiło b. licznie na czele mając zakonnicę klasztorne i cały konwent kapucynów. Celebryjący ks. prałat Niewiadomski kroczył otoczony prałatami i kanonikami kapituły warszawskiej.

Laweta zaprzężona w sześć koni wiozła trumnę, na której umieszczono czapkę generałską.

Za trumną w pierwszym rzędzie szedł przedstawiciel Naczelnika państwa i Wodza naczelnego generał Jacyna, prezes ministrów dr. Nowak, minister spraw wojskowych gen. K. Sosnkowski, szef sztabu generalnego gen. W. Sikorski, minister Darowski i liczna grupa generałów z gener. Rozwadowskim na czele. Dalej posuwały się olbrzymie tłumy wśród których większość stanowiły wojskowi rozlicznych broni. Poza trumnami prowadzono przyobleczonych w czarną siałkę konia zmarłego generała, oraz szedł pułk piechoty i jechała baterja artylerji. Pochód zmykał długi szereg samojazdów i pojazdów dygnitarzy państwowych i wojskowych.

Gdy pochód doszedł do rampy kolejowej przy zdejmowaniu trumny wojsko zaprezentowało broń, a orkiestra zagrała marsz żałobny.

Zwłoki przewiezione zostaną do Lwowa.

Zaareztowanie hr. Bogdana Ronikiera w Salzburgu.

Przewlekła a nierozstrzygnięta dotychczas ostatecznie sprawa hr. Bogdana Ronikiera, oskarżonego przed laty 12-tu o zamordowanie nieletniego brata swojej żony, Chrzanowskiego, wyprawy znów na widownię.

Publiczności warszawskiej znane są dobrze wszystkie fazy tego procesu, który przez długi czas był sensacją Warszawy.

Po przewrocie, jaki w kraju nastąpił, hr. Ronikier zażądał, podczas okupacji niemieckiej, rewizji swego procesu i został uniewinniony, następnie zaś, po wyjściu okupantów, mieszkał w kraju i w r. 1919 wyjechał zagranicę, zaopatrzony w legalne zupełnie papiery. Przebywał najpierw w Austrii, następnie w Szwajcarii i we Włoszech, a w końcu powrócił do Austrii i osiadł w Salzburgu.

Przed laty dwoma, na skutek rozkazu z Wiednia, zaareztowano hr. Ronikiera, z Polski bowiem nadesłano żądanie wydania go. Ponieważ jednak zobowiązał się nie wydaląc z Salzburga i stawić na każde żądanie, przeto przywrócono mu wolność.

Niedawno hr. Ronikier, otrzymawszy pozwolenie władz salzburskich i pozostawiając swój adres, wyjechał z Salzburga do Wiednia; gdy jednak wysłano mu tam z Salzburga pewien dokument urzędowy i nie znaleziono go pod wskazanym adresem, odpowiednie władze wiedeńskie wysłały za nim list gończy. Skoro zaś do Salzburga powrócił, został, jako podejrzany o chęć ucieczki, zaareztowany, tembardziej, że i rząd polski ponowił żądanie wydania hr. Ronikiera. Donosi o tem „Neue Freie Presse“.

„Pierwszy aeroplan sowiecki.“

Donoszono niedawno o wybudowaniu w fabrykach rosyjskich pierwszego samochodu sowieckiego, który został przedstawiony przewodniczącemu rady sowieckich. Obecnie przemysł sowiecki zakończył budowę pierwszego samolotu czuwonego.

Aparat sowiecki posiada wygląd nieco dziwny: przypomina on dwa samoloty, których skrzydła zostały ze sobą połączone. — Są to więc dwa odrębne aparaty z dwiema gondolami: dwoma motorami. Aparat ten może unieść siedmiu pasażerów i może latać w ciągu 5 godzin z szybkością 140 kilometrów na godzinę. Może on być z łatwością przekształcony za aparat wojskowy.

Sprawa uzupełniających wyborów do rady miejskiej.

Posiedzenie informacyjne.

Pod przewodnictwem prezesa rady miejskiej p. Remiszewskiego odbyło się posiedzenie informacyjne w sprawie ewentualnego przeprowadzenia wyborów uzupełniających. W zebraniu brali udział przedstawiciele frakcji, radni dr. Rosenblatt, Koziołkiewiczówna, Holenderski, Kotkowski, Lichtenstein, Adamski i Pogonowski.

Dr. Rosenblatt w imieniu reprezentowanej przez niego frakcji oraz w imieniu frakcji ortodoks. oświadczył się przeciwko wyborom uzupełniającym, gdyż jego ugrupowanie polityczne nie chce wziąć odpowiedzialności za gospodarkę miejską. Dr. Rosenblatt proponował, aby zwrócić się do min. spraw wewn. o zezwolenie obliczania quorum nie od liczby ustawowej, lecz od liczby członków faktycznie obecnie zasiadających w radzie.

Radna Koziołkiewiczówna wypowiedziała się za przeprowadzeniem wyborów uzupełniających.

Radny Holenderski uważa, że zasadniczo powinny być przeprowadzone wybory ogólne. Jedyną radą dla wybrnięcia z obecnych warunków jest przyspieszenie przeprowadzenia ogólnych wyborów do rad miejskich.

Radny Remiszewski stwierdził, iż ostatnio obrady rady miejskiej czynią przygnębiające wrażenie

z powodu zdekompletowania liczby radnych o 31 proc. a obecnie przez powołanie 8 członków rady do sejmiku i senatu. Mówca jest zdania, że w wyborach wzięłyby udział wszystkie ugrupowania, nawet te, które w obecnej radzie miejskiej nie zasiadają. Radny Remiszewski wypowiada się za przeprowadzeniem uzupełniających wyborów.

Radny Kotkowski sprzeciwia się temu, uważając, że ani N. P. R., ani ugrupowania, wchodzące w skład Ch. Z. J. N., do tych wyborów nie pójdą.

Radny Lichtenstein uważa, że można przeprowadzić ogólne wybory, jak to miało miejsce w Tomaszowie i Pabjanicach. Mówca jest zdania, że w związku z ostatnim wynikiem wyborów do sejmiku rada miejska winna się rozwiązać.

Radny Adamski stwierdza, że obecna rada miejska nie jest już więcej wyrazicielem ogółu ludności. Żadne ugrupowania nie przystąpią do uzupełniających wyborów i należy przyspieszyć wybory ogólne.

Radny Pogonowski podziela w zupełności wywody radn. Adamskiego. Wobec takiego wypowiedzenia się sfer kupieckich koncepcja przeprowadzenia uzupełniających wyborów do rady miejskiej w zupełności upadła. (bip).

Plac dozorców.

Orzeczenie nadzwyczajnej komisji rozjemczej.

Zgodnie z zapowiedzią onegdaj w lokalu inspektoratu pracy pod przewodnictwem okręgowego inspektora p. Wojtkiewicza odbyło się posiedzenie nadzwyczajnej komisji rozjemczej, powołanej przez ministerstwo pracy i opieki społecznej w celu unormowania warunków pracy i dozorców domowych.

W konferencji brali udział przedstawiciel M. S. Wew. komisarz rządowy Stanisław Iżycki, przedstawiciel ministerstwa sprawiedliwości sędzia s. o. Rudolf Jackowski, z ramienia właścicieli nieruchomości pp. Wojciechowski, Wartczak, Szwarcman i red. Milker, a z ramienia dozorców, pp. Rapalski, Kaferski, Żywicki i Brzeziński.

Na wstępie insp. pracy zaznaczył zebranych z przebiegiem dotychczasowych konferencji,

które do porozumienia nie doprowadziły.

Punkt pierwszy porządku dziennego, a mianowicie sprawa przyjmowania i wydalania dozorców, został wyeliminowany, jako niełączący się ściśle z zadaniami ekonomicznymi.

Dłuższą dyskusję wywołała sprawa terminu wypowiedzenia pracy dozorców.

Właściciele nieruchomości obstawali przy tem, aby obowiązywało wypowiedzenie 2-tygodniowe. Przedstawiciele dozorców wykazali, iż jest to niemożliwym, gdyż zajęcie dozorców jest ściśle związane z kwestią mieszkaniową, a pozbawiony pracy dozorca zostaje wyeksmiłowany z mieszkania. Wnoszą oni o ustalenie terminu 3-miesięcznego. W dyskusji na wniosek komisji wszystkie

mi głosami przeciwko głosom właścicieli nieruchomości przyjęto termin wypowiedzenia 2-miesięczny.

Ostatecznie komisja uchwaliła co następuje: Plac dozorców, ustalony w dniu 24 marca 1922., — podniesione zostają o 350 proc. i wynoszą tygodniowo dla dozorczy I-szej kat. 9 tys. mk., dla dozorczy II-ej kat. 6750 mk., III-ej kat. 4500 mk., IV-ej kat. 3600 mk. i dla dozorców V-tej kat. 2250 mk. tygodniowo.

Do I-ej kat. należą domy frontowe w śródmieściu z conajmniej 4 kłatkami schodowymi i centralnym ogrzewaniem. Do II-giej — domy frontowe w śródmieściu z conajmniej 2 oficynami i 3 kłatkami schodowymi oraz domy 3 piętrowe narożne bez oficyn. Do III-ej domy 3 piętrowe w śródmieściu z jedną oficyną, mniejsze domy narożne z urządzeniami wodociągowymi. Do IV-ej domy jednopiętrowe i parterowe na przedmieściu, do V-ej pozostałe małe domy.

Za śródmieście uważa się dzielnicę od Placu Kościelnego do rynku Gajera, oraz od Targowej wyłącznie do Pańskiej włącznie.

Dozorca otrzymuje hygieniczne mieszkanie ze światłem bez prawa przyjmowania obcych lokatorów. Do obowiązków dozorczy należy utrzymanie w porządku przy należnej części ulicy, podwórza oraz klatek schodowych, które winny być raz na tydzień myte. Do mycia schodów właściciel nieruchomości dostarcza w miesiącach zimowych odpowiednią ilość gorącej wody. W domach z filtrami, oraz motorami dozorca obowiązany jest uruchamiać motor i utrzymywać filtr w porządku. Czyszczenie t. zw. szlaki odbywa się na koszt właściciela nieruchomości, przyczem praca ta odbywa się w obecności dozorczy. Właściciel nieruchomości obowiązany jest dostarczyć dozorczy wszelkich niezbędnych narzędzi, jakoto miotła, łopaty i t. p. w domach z filtrami dozorca otrzymuje raz do roku bluzę i fartuch.

Właścicielowi domu oraz dozorczy przysługuje prawo rozwiązania umowy najmu po uprzednim dwumiesięcznym wypowiedzeniu. Rozwiązanie umowy, może nastąpić bez wypowiedzenia, o ile komisja rozjemcza, na żądanie jednej ze stron, uzna powody rozwiązania za uzasadnione. Wymienione warunki obowiązują od dnia 27 listopada r. b. do czasu zmiany ustawy o ochronie lokatorów, nie dłużej jednak, niż do dnia 1. marca 1923 r. (bip).

Czas odnowić prenumeratę.

Wiadomości bieżące.

DZISIEJSZA POGODA.

Komunikat państwowego instytutu meteorologicznego.

Prawdopodobny przebieg pogody w dniu dzisiejszym:

Dość pogodnie, mroźno. Słabe wiatry północno-zachodnie i zachodnie.

Sprawa wodociągów i kanalizacji.

Sprawa budowy kanalizacji i wodociągów weszła na realne tory. Toczą się pertraktacje między p. Szymonem Wegmajstrem, repr. magistratu miasta Łodzi, a towarzystwem budowlanym „Batignolles“ w Paryżu. Zostały już ustanowione podstawy, na których roboty przeprowadzone będą wg. projektu inż. Lindley'a. Również dziś w sali techników inż. hydrotechnika z Warszawy p. Rychłowski wygłosi odczyt na temat „Pogląd krytyczny na dotychczasowe projekty kanalizacyjne i wodociągowe w Łodzi“. Prelegent mówi o warunkach topograficznych, geologicznych i hydrologicznych w Łodzi o stanie sanitarnym miasta w projekcie inż. Lindley'a i postulatach racjonalnego projektu przyszłej kanalizacji i wodociągów, oraz sposobach ich realizacji. (bip).

Podwyższenie taryfy kolejowej.

Jak się dowiadujemy ze źródeł miarodajnych ostatnia 50 i 100 proc. podwyżka taryfy kolejowej okazała się (jak to było do przewidzenia) niewystarczającą i kosztów eksploatacji, a zwłaszcza administracji kolejowej pokryć nie jest w stanie.

Wobec tego miarodajne władze kolejowe już obecnie rozpatrują konieczność dalszego podwyższenia taryfy kolejowej prawdopodobnie od dnia 1 stycznia r. prz.

Depesze dla Górnego Śląska.

Od dnia 1 grudnia r. b. cenę dowodu nadania telegramu dla Górn. Śląska podniesiono z 3 mk. niem. na 6 mk. niemieckich.

Zasilek świąteczny dla urzędników państwowych.

Dowiadujemy się, że urzędnicy państwowi otrzymać mają jednorazowy zasilek przedświąteczny w wysokości 50 proc. poborów z miesiąca listopada r. b. Wypłata zasiłku ma się rozpocząć od dnia 10. grudnia r. b.

Zarządzenie okólnikiem w sprawie tego zasiłku ma się ukazać w najbliższych dniach.

Służba telefoniczna.

W urzędzie pocztowym w Połcu (pow. wódzimirskiego) i w agencji pocztowej w Wałkowie (pow. Innieckiego) zaprowadzono służbę telegraficzną i telefoniczną.

Biuro kredytowo-informacyjne w Łodzi.

Sfery handlowe i przemysłowe odczuwały od dłuższego czasu brak w Łodzi biura informacyjnego o zdolności kredytowej i organizacji firm handlowych i przemysłowych, oraz osób trudniących się handlem i przemysłem. Brak ten szczególnie dotkliwie odczuwały banki i wielkie firmy, zmuszone nieraz pracować z ludźmi zupełnie sobie nieznanymi, co przy poważniejszych operacjach kredytowych sprawiło wiele kłopotu i trudności.

Łódzki oddział związku banków w Polsce pierwszy poruszył myśl stworzenia w Łodzi placówki informacyjnej, koniecznej i z tego względu, że tutejsze instytucje finansowe zasypywane są prośbami o informacje, pochodzącymi z całego państwa i z zagranicy. Na prośby takie banki, z powodu braku innej pracy i braku personelu, najczęściej nie odpowiadały.

Po porozumieniu się z oddziałem związku banków we Lwowie, który swego czasu już powołał do życia podobną instytucję, rozwiązującą się bardzo pomyślnie, banki łódzkie zorganizowały w Łodzi takie biuro, jako oddział placówki, istniejącej już we Lwowie. — W niedalekiej przyszłości i inne oddziały związku banków w Polsce w tensam sposób organizują u siebie oddziały biura informacyjnego, tak, że cała służba kredytowo-informacyjna w Polsce znajdzie się z czasem w rękach i pod kontrolą banków. Biuro łódzkie nosi nazwę identyczną z nazwą biura lwowskiego, t. j. „Wywiad-Biuro kredytowo-informacyjne i wydawnicze, założone przez polskie instytucje finansowe, Ska z ogr. odpow.“

Nowy nakład przewodnika dla urzędu stanu cywilnego.

Nakład wydanego swego czasu przewodnika dla urzędu stanu cywilnego, opracowany przez prezydenta Rzewskiego i kierownika u. st. cyw. p. Szwarcmana, został wyczerpany. Na skutek licznych zgłoszeń ze strony województw, starostw i urzędów stanu cywilnego magistrat przystępuje do wydania drugiego nakładu. Nowy nakład będzie uzupełniony i rozszerzony z dodaniem danych, dotyczących kresów i b. zaboru pruskiego. Zgodnie z uchwalałą radą miejską nadwyżka z wpływów urzędu st. cyw. ma być użyta na tego rodzaju wydawnictwa. (bip)

O lokal Y. M. C. A.

Dowiadujemy się, że lokal przy ulicy Piotrkowskiej 243, zajmowany od szeregu lat przez Y. M. C. A. ma być oddany niemieckiemu towarzystwu śpiewacemu. W ten sposób, zasłużona instytucja, szerząca oświatę i kulturę fizyczną

J. PRZEMYSKI.

Zmierzch sułtanów i eunuchów.

Słusznie rzekł pewien paryżanin, że ludzie w dobie obecnej cierpią na brak chleba, ale nie mogą uskarżać się na brak wrażeń.

Wojna światowa pozostawiła po sobie jakgdyby cały splot prawd nieukończonych, które raz po raz wstrząsają powierzchnią życia: rzekłbyś, że nietyłko sztuka widowiskowa, ale sama historia świata wstąpiła w znak kinematografu. Wszystko dokoła nas (a może i w nas samych!) przebywa w stanie płynnym; wszystko drga, mieni się, faluje. To, co przez wieki uchodziło za nieruchome, poczyna się ruszać; co było symbolem zastoju, staje się widowiskiem gorączkowych przemian.

Alboż to dawne są czasy, gdy bliski i daleki wschód azjatycki przedstawiał się oczom naszym, jako olbrzymie królestwo zaczerpnięte snu, spoczynku i nieznanego, zdawało się, kwitnąć? Japonia i Chiny rozbiły ten obraz naszych oczu już wcześniej; obecnie narzuciła się uwadze powszechnej Turcja, niby nowy wulkan, wybuchający zgola nieprze-

widywaną potęgą sił, dążeń, prężności wewnętrznych i aspiracji. Wprawdzie już młodo-tarczy swego czasu dokonali przewrotu w zastarzałym ustroju państwa ottomańskiego: te atoli zmiany, jakie wnieśli obecnie do Konstantynopola nacjonalisci tureccy, przekraczają miarę niespodzianek, do jakich przywykli w swej niezmiernie sędziwej przeszłości mury grodu konstantynowego.

Ludzie, którzy wracają z nad Bosforu, przynoszą wiadomości oszałamiające. Kto znał dawną stolicę sułtanów, ten obecnego Konstantynopola gotów wcale nie poznać. U wstępu jego murów widnieje, zda się, napis, górujący ponad wrzawą setek tysięcy ludzi: „Zmiana właściciela“.

Tak, ten napis streszcza bodaj istotę rzeczy. „Zmiana właściciela“ — oto hasło, które przewodniczy stosunkom obecnym na zachodzie i wchodzi.

Na gruzach państw dawnych, które padły, powstają państwa nowe; w państwach zaś istniejących, na miejsce gospodarzy dawnych, powstają gospodarze nowi. I nie ludźmi się czczemy wyrazami, zbutwiającymi pociechy, która usiłuje w nas mówić, że przemiany odbywają się tylko na powierzchni, że nie sięgają w istotę miążgi społecznej. Ludzkość przeistacza się od stóp do głów. Nowość

tryumfuje. Nowość tryska z jakichś nieprzebranych źródeł podziemnego nurtu. Rzeczy natomiast, z którymi świat żył się od szeregu pokoleń, zapadają w nic, jakgdyby tknięte piorunem niewidzialnym, który ich korczy podcina. Do zjawisk tych, skazywanych na zagładę nieodwołalną, należy przysłowiowy, uroczysty, pół-sakralny przepych, otaczający dwór padyszacha, który, jak wiadomo, „jednoczył w sobie najwyższą godność“ polityczną i naczelną władzę duchowną. Dziś władza duchowna sułtana została oddzielona od jego władzy świeckiej. Kalif istnieje niezależnie od głowy rządu państwowego.

Jakich olbrzymi przeskok w obyczajach stolicy sułtanów dokonał się od czasu pamiętnej ucieczki Abdul - Hamida! Ten ostatni, chroniąc się przed pościgiem rewolucji młodo-tureckiej, opuścił pałac przed świtem, pod osłoną mroku. Sułtan ostatni, Mehmed VI wyjechał ze swej rezydencji pośród dnia, transportowany na osłonionych autach czerwonego krzyża, które dowiozły go do wybrzeża morskiego; tam czekał nań wojenny statek angielski.

Tu warto wtrącić pewne wspomnienie historyczne. Anglicy, dający schronisko na swym statku ostatniemu z władców Ildyz-

Kiosku, zamykają jakgdyby tą sceną pozornej opieki okres długiej opieki rzeczywistej, jaka ongiś ostaniał Turcję, mianowicie, przed zaborczym ramieniem Rosji. Jakże atoli radykalnie przesunęły się role: przed laty niespełna pięćdziesiąt, gdy Rosja zwycięska stała u wrót Stambułu, Anglia na kongresie berlińskim, w osobie lorda Beaconsfielda, położyła swą ciężką rękę na armji cara Aleksandra nieopuszczając jej do okupowania stolicy sułtanów. Dziś nad Stambułem wisi również ta ciężka dłoń angielska, ale zadanie stawia sobie wręcz przeciwnie: Turków nie dopuszcza do odzyskania ich stolicy!

Tak to wygląda konsekwencja w polityce najkonsenkwentniejszego mocarstwa!

Podmuch przewrotu politycznego zniósł zarazem szereg tych znamion charakterystycznych a malowniczych, które zdawały się stanowić niezbędne akcesoria wschodu tureckiego.

Nie pozostało śladu z dawnej tajemniczości haremów sułtańskich. Przeszły sznurac fontanny w czarodziejskich ogrodach haremowych. Znikły zastępy eunuchów, owych, jak się wyraził Edmund de Amicis, postaci złowrogich, piastujących w jednej ręce nici spisku, a drugą ręką ma-

czających we krwi niewinnie mordowanych ofiar. Abdul-Hamid uwiózł ze sobą na wygnanie czterech eunuchów. Mechmed, uchodzący na statku angielskim, aby osiąść na Malcie, nie zabrał ze sobą ani jednego z tych panów zagadkowych a strasznych: w nowej Turcji, w tej Turcji, która proklamowała u siebie prawa człowieka i obywatela, nie znalazło się miejsca dla tych obywateli uszkodzonych. Wraz z instytucją haremów oraz niewolnic haremowych znikła też i ta instytucja barbarzyńska. Nie o wiele wcześniej — przypominamy — zniesione zostały rozkazem papieża słynne chóry eunuchów w kaplicy Sykstyńskiej.

— Czyliż nie zakrawa to na tragifarsę — orzekł swego czasu Leon XIII, — że już tylko papież i sułtan używają tych nieboraków do udziału w kościelnych i dworskich wspaniałościach!

I, oto, skończyła się epoka eunuchów.

Jest to fakt godzien wydatnienia: ostatni eunuch schodzi z pola! To zdanie chciałbym ze szczególnym powtórzyć naciskiem pod adresem czcigodnych posłów naszych do sejmiku tudzież do senatu: — Ostatni eunuch schodzi z pola: cóż wy, panowie, na to?

wśród młodzieży, pozostała by bez dachu nad głową i byt jej byłby poważnie zagrożony. Mamy nadzieję, że nasze władze nie dopuszczą do tego, aby „ciocie Imcle” wyrugowano z jej siedziby i sparaliżowano ze wszech miar pożyteczną jej działalność. Chyba ustawa o ochronie lokatorów powinna obowiązywać przede wszystkim, gdy chodzi o tak zasłużoną instytucję społeczną, jak Y. M. C. A.

Dochodzenia administracyjne.

Dreczenie zwierząt.

Za dreczenie zwierząt pociągulety został do odpowiedzialności Chaim Widawski (6 Sierpnia 12).

Niedbały felczer.

Felczer Władysław Linke, zam. przy ulicy Brzezińskiej 39, został pociągnięty do odpowiedzialności za to, że odmówił pomocy lekarskiej podczas nieszczęśliwego wypadku, mimo wezwania policji.

Potajemny handel wódką.

Policja zatrzymała Salę Grosman, przy której znaleziono butelkę blaszaną ze spirytusem. Przy rewizji w mieszkaniu znaleziono jeszcze kilka butelek wódki.

Wykrycie jaskini gry.

W mieszkaniu Jana Taflika przy ulicy Kilińskiego 223, policja wykryła potajemny klub karciany, oraz niedozwolny wyszynk alkoholu.

Przy hazardowej grze zastano: Alberta Krause i Gotfryda Fogla, zam. przy ulicy Zarzewskiej 76, Gustawa Lewina (Rzgowska 35), Władysława Przedzińskiego (Nowo-Zarzewska 76), Ryszarda Braunera (Nowo-Zarzewska 39), Antoniego Wenolowskiego (ulica Rzgowska 35), Józefa Kloczkowskiego (Szosa Pabjanicka 12) i Antoniego Dębickiego (Kilińskiego 223). Skonfiskowano karty, oraz kilka butelek wódki, a sprawę przesłano do sądu. (bip).

WYJAŚNIENIE.

Ponieważ w niektórych dziennikach ukazała się wzmianka o tem jakoby niejaki Franciszek Olejniczak, zmarł z powodu spożycia wódki firmy „Ostrowit”, okazuje się, iż wzmianka ta ukazała się nie we właściwym świetle z powodu tego, że informujący był wprowadzony w błąd.

Franciszek Olejniczak, jak wykazała sekcja zwłok, zmarł z powodu przewlekłej choroby sercowej, a nie wskutek zatrucia alkoholem.

Towarzysze zmarłego żadnych skutków wódki nie odczuli, mimo iż użyli jej w nadmiernej ilości. Wyroby firmy „Ostrowit” fabrykowane są pod ścisłym nadzorem lekarskim z najczystszej okowity. 17083—1

Wypadki.

Pożar w fabryce. Dnia 25 listopada br. wybuchł w przedalni firmy „Bracia Siebermann”, przy ulicy Wierzbowej 18 na kremplach pożar, który objął olbrzymie rozmiary, zagrażając całej fabryce. Dzięki odwadze pracowników zapomocą gaśnic „Minimax” pożar został ugaszony.

Pod samochodem. Stefan Dołoczyński, (Targowa 36) prowadząc samochód najechał na przechodzącego ulicą Adolfa Gruka, który odniósł porażenie ciała.

Najechanie. Przy zbiegu ulicy Zawadzkiej i Odańskiej powóz, należący do 10 p. A. C. najechał na przechodzącą Annę Prusak (Szkołna 17). Najechana odniosła obrażenia ciała. (bip).

Kryminalistyka.

Co kradną? Ze składu Mordki Hamera przy ulicy Południowej 20, niewykryci złodzieje skradli belę opacków wartości miliona mkp.

— Z mieszkania Olgi Filip przy ulicy Piotrkowskiej 51, skradziono garderobę wartości miliona marek.

— W kasie skarbowej przy ulicy Aleje Kościuszki 41, skradziono Karolowi Rejholdowi (Nawrot 29) teczkę z gotówką i weksłami na sumę 2,750,000 mkp.

Sprostowanie. Wobec tego, iż w piśmie naszym ukazała się wzmianka w po-

nedziałek dnia 27 b. m., według której Franciszek Olejniczak zmarł po spożyciu w restauracji wódki firmy „Ostrowit” wyjaśniamy, iż jak wykazała sekcja zwłok zmarłego, śmierć nastąpiła wskutek wady sercowej, a nie z powodu zatrucia alkoholem.

Pierwszorzedna Klientela.

Do sklepu Wolfa Kurca przy ul. Wschodniej 70 przyszło dwóch elegancko ubranych panów i dwie panie w fokowych paltach, prosząc o pokazanie kilku sztuk towaru. Podczas oglądania towaru znikły dwie sztuki wartości około miliona marek. Po wyjściu „kupujących” właściciel sklepu zauważył stratę i zameldował w 5 komisariacie pol. państw.

Zarządzono natychmiastowe śledztwo, dzięki czemu udało się schwytać obie „damy”.

Okazało się, iż to są znane policj szopenfeldziarki, Helena Rapczyńska (Rokicińska 13) i Małgorzata Grzybowska (Zachodnia 22). Towar zwrócono właścicielowi, a złodziejki osadzono w więzieniu.

Sprawa „Dwóch Sierot”

Skandal w Izbie. Wrażenie w Paryżu.

PARYŻ, 30 listopada. (Tel. wł.) Wczoraj przyszło do gwałtownych scen w izbie, kiedy deputowany Ledoux wszedł na mównicę, celem poparcia swojej interpelacji w sprawie głośnego filmu Griffitha „Dwie sieroty”, dep. Daudet (trojlist) wto. zył mu zmiennacka na głowę miedziany rondel. — Na lewicy wybuchła nieopisana wrzawa, podczas gdy w centrum i na prawicy klaskano i wołano chóralnie „Casserolet!”, „Casserolet!” Przewodniczący Arago nie mogąc przywrócić porządku, podał się do dymisji. Zastąpił go Perret i zagroził wykluczeniem niesfornych posłów i zawieszeniem im diet poselskich na cały miesiąc. To poskutkowało i Ledoux mógł przyjść do słowa. Odpowiedział mu Barres. Poseł lotaryński wygłosił dwugodzinna mowę, w której oświadczył:

— „Byłem na „Dwóch sierotach” i spędziłem niezapomniane wieczór rozkoszy artystycznej. — Jest to najpiękniejsza wizja epoki Wielkiej Rewolucji, jaka można sobie wyobrazić. Umysł mój korczy się w zachwycie przed geniusem Griffitha, który w kinematografie jest tem, czem Michał Anioł był w malarstwie Odrodzenia. Słusznie pisał wczoraj jeden z krytyków: „Wulkan to chyba z siebie wyrzucił, nie człowiek”. Śmieszem jest wytaczanie pretensji o takie lub inne zabarwienie polityczne wielkiego dzieła sztuki! Griffith dał poprostu natchniony obraz jednej z najciekawszych epok historii, odziaszwy go purpura, perłami i złotem swej przebogatej fantazji. Zamiast procesować się z nim o zabarwienie polityczne, chodźmy lepiej wszyscy do „Casina de Paris”, bo właśnie za kwadrans rozpoczyna się akt pierwszy! Mowa Barres’a, gorąco oklaskiwana w izbie, wywarła w Paryżu piorunujące wrażenie. 17096—1

Teatr i muzyka.

Teatr miejski.

Dzisiaj teatr miejski daje dla zrzaszefi rob. i intel. „Nine” Kampfa.

W sobotę „Horsztyński”, arcydzieło Juliusza Słowackiego.

KA-KA-DU Kabaret artyst pod dyr. Wł. Lina w Mantentlu, Zachodnia 45.

Dziś Premiera!

Program Nr. 8. z udziałem sił nowoangażowanych.

Originalny Jazz-band.

Krewnym przyjaciółom i znajomym, którzy oddali ostatnią posługę nieodżałowanemu

B. P.

Jakóbowi Rosenthalowi

składa serdeczne Bóg zapłać!

RODZINA.

Z powodu zgonu

B. P.

Jakóba Rosenthala

wyrażamy w ciężkim smutku pozostałej rodzinie, nasze serdeczne współczucie

Firma A. J. Kaufman i Sz. Lewin.

Z powodu zgonu

B. P.

Jakóba Rosenthala

składam pozostałej rodzinie najgłębsze współczucie

Maks Horowicz.

Pierwszy ogólnokrajowy zjazd polskich kupców i przemysłowców branży elektrotechnicznej.

Polski związek firm elektrotechnicznych zwołuje do Warszawy na dni 8, 9 i 10 grudnia r. b. pierwszy ogólnokrajowy zjazd kupców i przemysłowców branży elektrotechnicznej, odbyć się mający w sali stów. techników, dla wypracowania programu działania na najbliższą przyszłość, poznania wytwórczości krajowej i zorientowania się w ogólnych koniunkturach branży. Zjazd ten może mieć znaczenie bardzo doniosłe w dalszym rozwoju elektrotechniki krajowej, przedstawi bowiem jasno i dobitnie czem rozporządzamy obecnie, czego nam brak i wskaże jakich środków należy użyć, aby tak poważną dziedzinę uniezależnić od produkcji obcej.

Grupa przemysłowców elektrotechnicznych urządza specjalną wystawę na czas zjazdu, aby wszystkim uczestnikom dać możliwość poznania wytwórczości rodzimej i udowodnić, że pomimo niezwykle trudności finansowo-gospodarczych, początki przemysłu elektrotechnicznego już zrobiono. Od dobrej woli i poparcia społeczeństwa teraz zależy, aby na tak mozolnie wypracowanych podwalinach stanął pożyteczny gmach w szerokim stylu wielkiego przemysłu, wystarczającego nie tylko dla potrzeb miejscowych, ale i mającego możliwość eksportu na wielkie rynki Rosji.

Na zjazd napływają zgłoszenia kupców i przemysłowców elektrotechnicznych ze wszystkich dzielnic Polski, mających na względzie tak interesy własne jak i dobro kraju i jego sprawy gospodarcze.

Ofiary

złożone w administr. „Głosu Polskiego”.

Na Gzerwony Krzyż.

Bezimiennie 1000 mk. 179
Rozenal 500 mk. 183
Bezimiennie 400 mk. 186

Na inwalidów.

Michał Cukier 1500 mk. 175
Bezimiennie 1000 mk. 179

Na Niedolę Dziecięcą.

Zebrałe w dniu urodzin Erny Wajlandówny 25000 mk. 176

Wyrażamy szczerze współczucie koleżance naszej, z powodu zgonu Jej ojca

B. P.

Jakóba Rosenthala

Koleżanki kl. 4, Gimn. Romany Sobolewskiej-Konopczyńskiej.

Po długich i ciężkich cierpieniach zmarła dnia 30 go listopada r. b., o godz. 12-ej

B. P.

Sara z Głowińskich Bergmanowa

Eksportacja zwłok odbędzie się dziś, o godz. 11 przed pol. z domu przy ul. Główniej № 9.

Mąż, córki i syn.

17038—1

Głębokie współczucie p. Dorze Rosenthalówny, z powodu zgonu Ojca Jej

b. p. Jakóba Rosenthala

wyrażają

17074—1

H. Halpern i H. Bronowski.

Głębokie współczucie wyrażamy Dorze i Lutkowi, z powodu zgonu Ich Ojca

b. p. Jakóba Rosenthala

wyrażają

060—1

Koleżanki i Koledzy.

Dnia 30. XI b. m. zmarł śmiercią tragiczną

b. p. Józef Rochwerger

o czem zawiadamia

RODZINA.

Na repatriantów.

Dyrektor gimnazjum im. ks. Skorupki, złożone do jego dyspozycji przez uczniów kl. 5-ej 5200 mk. 177

Na Uzdrowisko.

Zebrałe w dniu urodzin Erny Wajlandówny 25000 mk. 176
Bezimiennie 1000 mk. 184

Na skarb narodowy.

Michał Kryszek 5000 mk. 185

Na pomnik Poniatowskiego.

Henryk G., Henryk L., inż. Stanisław P. 15000 mk. 180

Na klinice potożniczą (Sienkiewicza 85).

Lissner 8000 mk. 182

Czytacie Kurjer Wieczorny

Ze statystyki.

Ukazał się niedawno „Rocznik Polski” w opracowaniu Ignacego Weinfeldy. Jest to zbiór wiadomości statystycznych, obrazujących warunki gospodarcze, polityczne i społeczne naszego państwa — w formie streszczonej i jasnej.

W r. 1917 wyszło pierwsze wydanie podobnego rocznika (w 3-ach językach) w opracowaniu E. Romera i I. Weinfeldy, które służyło między innymi dla informacji kongresu wersalskiego. Nowy rocznik, którego francuskie wydanie podane będzie do wiadomości zagranicy, zawiera cały szereg danych, opartych na świeżych wskazówkach statystycznych. Rzecz doprowadzona jest do końca r. 1921, a w niektórych wypadkach posunięta i dalej. Całość stanowi niezmiernie pożyteczne źródło informacyjne. Wartość pracy tej szczególnie wysoko ocenić ci, którzy dawniej borykać się musieli z trudnościami, gdy sobie i innym chcieli oświetlić warunki gospodarcze Polski.

Z bogatego zasobu wskazań „Rocznika” przytoczymy poniżej szereg cyfr, charakteryzujących współczesne nasze położenie ekonomiczne.

I. Zawody ludności.

Na 100 ludności miało utrzymanie w Polsce: z rolnictwa 65, z przemysłu i górnictwa 14, z handlu i komunikacji 8, z innych zawodów 13, zawodowo czynnych było w przybliżeniu 33.

Z tego przypadło na zawody: dzielnicę roln. przem. handel in. rosyjska 68 11 8 13 pruska 46 31 9 14 austriacka 69 13 10 8

Znaczący należy, że liczba ludności, zawodowo czynna, wynosiła w królestwie 29 proc., w dzielnicy pruskiej 45 proc., w austriackiej 56 proc. Są to jednak dane z przed wojny, wprowadzone z niewspółmiernych metod statystycznych.

II. Zasiwy.

W całej Polsce obsiano 5-ciu gatunkami zbóż (pszenicą, żytem,

jęczmieniem, owsem i ziemniakami), w r. 1919-1920 hektar, 7 milionów 748,800, zaś w r. 1920-21 9.290.900 hektarów.

Zbiory przed wojną i obecnie (1909—21) tak się przedstawiają w całej Polsce:

Z jednego hektara zebrano w centn. metr. w latach 1909—13.

pszen. żyta jęczm. owsa ziemn.	12.6	11.3	12.0	10.3	103.6
w r. 1921	12.0	11.9	12.3	11.3	86.6

Jak widzimy, zbiory dorównują plonom przedwojennym, a niekiedy nawet je przewyższają; niższe są tylko zbiory ziemniaków. Rok 1922 podniósł już jednak na ogół cały plon.

Produkcja roczna zbóż chlebowych na głowę wynosiła w latach 1906—10: w b. Królestwie kilogr. 223, w b. dzielnicy pruskiej 402, w b. dzielnicy austriackiej 164; zaś w roku 1921: w b. Królestwie kilogr. 196, w b. dzielnicy pruskiej 418, w b. dzielnicy austr. 111.

I ten stan w z. b. poprawił się. Ważne są wskazówki o odłogach. W r. 1919 było odłogów w tys. hektarów:

w b. Królestwie	670
„ Ziemiach wsch.	2,800
„ Małopolsce	1,176
W roku 1922 odłogi stanowiły w tys. hektarów:	
w b. Królestwie	40
„ Ziemiach wsch.	300
„ Małopolsce	30

III. Hodowla bydła i zwierząt domowych.

W r. 1910 było w Polsce: koni 3,402,600, bydła rogatego 8,371,800, owiec i kóz 4,277,100, trzody chlewnej 5,231,100. Wojna dotkliwie przetrzebiła te ilości. Natomiast w r. 1921 mieliśmy już: koni 3,197,700, bydła rogatego 7,878,300 owiec i kóz 2,170,000, trzody chlewnej 5,166,200. Prócz owiec tedy stan posiadania mało się już różni od r. 1910.

IV. Przemysł.

Poniższa tabliczka ilustruje stan przemysłu przed wojną i obecnie:

Zakłady czynne przed wojną	w dniu 1.VII 1921 r.	proc. stanu przed wojną	Robotnicy zatrudnieni przed wojną w tys.	dn. 1.X 1921 r. w tys.	proc. stanu przed wojną	
Ogółem	6,191	4,844	78	401,2	263,4	66
Metalowe . . .	886	812	92	64,1	47,1	73
Chemiczne . . .	180	182	101	11,8	10,3	87
Mineralne . . .	857	342	40	43,2	21,3	49
Włókiennicze . . .	1,399	877	63	177,0	103,7	62
Papiernicze . . .	314	235	75	13,9	10,7	77
Drzewne . . .	925	712	77	27,3	19,6	72
Przetw. zwierz. . .	204	260	127	8,4	6,0	71
Spożywcze . . .	1,426	1,424	100	55,5	39,9	72

O wzroście zatrudnienia w przemyśle dają pojęcie następujące cyfry, które dotyczą jednak tylko przedsiębiorstw, jakie nadesłały odpowiedzi na urzędową ankietę:

2,034 przedsiębiorstw odpowiedziało, że w kwietniu r. 1921 było u nich zatrudnionych robotników 225,200, zaś w kwietniu r. 1922 — 270,100. Wzrost uczynił więc 20 pr.

Zasady kodeksu rolnego R. S. F. S. R.

Komisariat ludowy rolnictwa (Narkomzem) wniósł na czwartą sesję Weika do ostatecznego zatwierdzenia kodeksu rolny (zbiór praw rolnych, który połączy w harmonijną całość wszystkie dekrety rolne i rozporządzenia, jakie się ukazały w ciągu 5 lat istnienia rządu sowieckiego R. S. F. S. R.

Po zatwierdzeniu go przez sesję Weika, kodeks rolny będzie jedynym prawem rolnym R. S. F. S. R. Wszystkie do tego czasu wydane przez rząd sowiecki prawa rolne albo wejdą w skład jego, albo zostaną uchylone.

Zasadnicze postanowienia projektów sprowadzają się do następujących:

Z rewolucyjnej woli robotników i chłopów prawo prywatnego posiadania ziemi, wewnątrz wód i lasów w granicach R. S. F. S. R.

od dnia 26 października (8 listopada) 1917 roku zostało zniesione na zawsze.

Wszystkie ziemie w granicach R. S. F. S. R. należą wyłącznie do państwa i stanowią jedyny państwowy fundusz ziemski, którym zarządzają i rozporządzają komisariaty ludowe rolnictwa R. S. F. S. R., sprzymierzonej i autonomicznych republik i ich organy lokalne.

Ziemia z tego funduszu jest oddawana do bezpośredniego użytkowania wspólnotom pracujących rolników, osadom miejskim i państwowym instytucjom i przedsiębiorstwom. Ziemia, pozostała w funduszu po oddaniu z niego ziemi wyżej wymienionym użytkującym — stanowią ziemię bezpośredniego władania państwowego i są państwowym majątkiem ziemskim. Mogą one być oddawane na specjalnych warunkach instytucjom, organizacjom i poszczególnym osobom.

Przy ustaleniu kolejności nadziału ziemi (rozumie się ziemi rezerwowej i niewykorzystanej)

V. Górnictwo i hutnictwo.

Węgiel kamienny:	rok 1913	rok 1921
określi	wydobycie	w tys. ton
Dąbrowa	6,819	5,759
Kraków	1,970	1,672
Cieszyn	184	148
Ogółem	8,973	7,579

Węgiel brunatny. Produkcja węgla brunatnego wynosiła w roku 1913 ogółem 163,400 tonn, zaś w roku 1921 — 270,000 tonn. Sól kamienna, warzonka, przemysłowa i handlowa miała produkcji w r. 1913 tonn 187,000, w roku 1921 tonn 303,000.

Rudy żelaznej wydobyto w roku 1910 — 330,000 tonn, w roku 1921 — 239,000 tonn.

Rudy cynkowej wydobyto w roku 1913 — 69,000 tonn, w roku 1921 — 57,000 tonn.

Do powyższych cyfr dodać należy produkcję polskiego Śląska Górnego, a mianowicie:

W roku 1920 produkcję węgla 24,637,300 tonn, produkcję rudy żelaznej 62,600 tonn.

Huty żelazne w b. Królestwie Polskiem miały w wielkich piecach produkcję: w roku 1913 — 418,400 tonn, w roku 1921 — 60,400 tonn; w stalowniach: w r. 1913 — 599,800 tonn, w r. 1921 — 118,000; w walcowniach: w roku 1913 — 465,600 tonn, w 1921 — 92,100 tonn.

Jest to znaczna obniżka, choć poprawa już nastąpiła w porównaniu z latami 1919 i 1920, przyczem rok bieżący ujawnił większe postępy.

Ropa naftowa wykazywała w r. 1913 produkcję 1,113,700 tonn, w roku 1918 — 745,400 t., w roku 1919 — 891,700 tonn, w roku 1920 — 765,000 tonn, w roku 1921 — 704,900 tonn.

VI. Płace robotnicze.

Z danych „Rocznika” o płacach robotniczych przytoczamy charakterystyczne wskazówki o płacach murarzy i cieśli w Warszawie w roku 1921. Wynosiły one w styczniu dziennie 592 marek, w lipcu — 984, w grudniu — 2,296. Zmiany są oczywiście w związku z drożyzną i ze zniżką waluty. Z tabliczki „Rocznika”, obliczającej nominalne i realne płace w przemyśle w okresie 1914 i 1922 okazuje się, że współczesne płace realnie po większej części nie dorównują płacom z roku 1914. Tak np. rzemieślnicy metalowi otrzymywali w styczniu r. 1914 płacę 100 mk., zaś w styczniu r. 1922 płacę 75. W niektórych tylko wypadkach płaca przekracza dawne 100.

VI. Handel zagraniczny.

Przywóz polski z zagranicy wyniósł ogółem w r. 1920 — 3,529,811 tonn, zaś w r. 1921 — 4,845,046 tonn. Wywóz zagranicę wyniósł w r. 1920 — 620,315 tonn, w r. 1921 — 2,027,044 tonn. Wskazuje to na znaczną poprawę bilansu handlowego. Charakterystyczniej-

szą jest jeszcze wskazówka z pierwszego kwartału r. 1922, gdyż mamy tu dane, wyrażone w wartościach.

Przywóz z zagranicy w tym czasie wyniósł 85,659 milj. mkp., zaś wywóz 36,828 milj. mkp. Wiadomo, że późniejsze dane wskazują dalsze postępy poprawy bilansu handlowego.

VII. Spółki akcyjne.

Nowych spółek akcyjnych powstało w r. 1919—70, w r. 1920—149, w r. 1921 — 279. Kapitały ich w r. 1921 czyniły 13,393,2 milj. mkp., wobec 396,3 milj. w r. 1919 i 1,727,4 milj. w r. 1920.

Przemysłowych spółek akcyjnych było w r. 1922 — 530 z kapitałem 29,432,5 milj. mkp.

VIII. Banki.

Na początku r. 1922 było ogółem centralnych banków 92 z 401 oddziałami, z kapitałem zakładowym 6,177,2 milj. mkp. i z rezerwowym 2,205,5 milj.

Znaczący tu jednak trzeba, że realne kapitały, osobiwie-dawnych banków, są znacznie wyższe od przytoczonych tu imiennych, ponieważ większość banków nie przewalutowała swoich kapitałów.

Oto szereg danych, które są czerpniętymi z „Rocznika Polski”, oświetlający je paru dodatkowymi uwagami.

W pracy p. Weinfeldy zasób wskazówek jest oczywiście bez porównania obfitszy i wszechstronniejszy.

St. A. Kempner.

Kronika ekonomiczna.

ROSJA.

*) Stan przemysłu węglowego. Prasa sowiecka podaje, że według urzędowych danych wzrosła w moskiewskim zagłębiu węglowym. We wrześniu wydobyto 2 miliony 115,000 pudów węgla, podczas gdy w sierpniu tylko — 968'000 pd. Liczba robotników w tym czasie zwiększyła się z 5,144 do 8,396. — Zwiększenie produkcji zagłębia moskiewskiego ma wielkie znaczenie dla przemysłu moskiewskiego, szczególnie wobec kryzysu, jaki przeżywa zagłębie Donieckie w ostatnim czasie. Jednakże zaopatrzenie tego przemysłu w węgiel nie może być uskutecznione w stopniu dostatecznym, póki nie zostanie zwalczony kryzys w zagłębiu Donieckim.

*) Kryzys w zagłębiu Donieckim. Według danych urzędowych w październiku r. b. w rezerwie Donieckim wydobyto 21 milion 300,000 pud. węgla i antracytu, co stanowi 66 proc. ilości, przewidzianej przez plan produkcyjny. Sprawozdanie urzędowe objaśniają spadek produkcji zmniejszeniem się liczby robotni-

ków, co znowu jest spowodowane nieregularną opłatą robotników z powodu braku środków pieniężnych.

*) Kursy walut w Moskwie. Dnia 21 listopada b. r. urzędowy biuletyn giełdy moskiewskiej notował następujące kursy walut w dzoziemskich: 1 rb. złoty — 900 rb., 1 funt szterl. — 7,800 rb., 1 dolar — 1,900 rb., 1 frank fran. — 84 rb., frank szwajcarski — 250 rb., korona szwedzka — 420 rb., lira włoska — 55 rb., lira turecka — 1020 rb., marka niemiecka — 0,33 rb., korona czechosłowacka — 50 rb., 1 złotnik czystego złota — 4,000 rb.

*) Ceny na giełdzie moskiewskiej. Urzędowy biuletyn giełdy moskiewskiej z d. 21 b. m. podaje następujące ceny transakcji towarowych (ceny w znakach pieniężnych 1922 r., franco stacja Moskwa).

Pszenica 1200—1250 rb. za pud., żyto 1050—1075, jęczmień 1020—1050, owies 950—1000, siano prasowane 350—400, proso 1200—1300, kasza gryczana 2100—2200, ryż 2800—3000, mąka razowa 1200—1300, mąka pszenna pierwszy gatunek 2800—2900, mąka kartoflana 2400, mięso świeże 4000—4100, cukier kryształ 9200. Dla porównania należy przytoczyć niektóre ceny giełd zbożowych prowincjonalnych: Piotrogród — owies 820 rb. pud., żyto 1200—1300.

JUGOSŁAWIJA.

*) Niemieckie wagony. Z Białogrodu donoszą, że dnia 22 października Jugosławia otrzymała z Niemiec na rachunek reparacji 261-lokomotywy, 8,252 wagony (w tym 321 sanitarnych) i 64 cysterny.

*) Handel zagraniczny. Z Białogrodu komunikują, że według danych generalnej dyrekcji jugosłowiańskiej komory celnej, zostało wwiezione do Jugosławii towarów: w r. 1919 na sumę 3 miliardów denarów, w r. 1920 — 3 i pół miljarde denarów i w r. 1921 — 4 i pół miljarde denarów; wywieziono zaś: w r. 1919 — na 700 milionów, w r. 1920 — 1 i pół miljarde i w r. 1921 — na 2 i pół miljarde.

*) Złoto z Austrii. Z Białogrodu donoszą, że w tych dniach Jugosławia otrzymała 15 milionów złotych koron, jako drugą ratę, przypadającą jej sumy, pozostającej z likwidacji banku austro-węgierskiego. Pierwsza rata w wysokości 10 milionów po kilku miesiącach była wydatkowana na pokrycie długów zagranicznych. Druga zaś rata, natychmiast po otrzymaniu została wysłana do Szwajcarii, prawdopodobnie w celu sprzedaży. „Prógwinsky Głosnik” energicznie protestuje przeciw temu, przypominając, że przed wojną zapas złota stanowił 60 proc. banknotów, a obecnie wynosi zaledwie 2 proc.

podarst osłabionych przez nieszczerca żywiolowe, świadczenia mobilizacyjne, służbą sowiecką lub społeczną z wyborów i t. p.) o pracy robotniczej najmniej w gospodarstwach rolnych (dozwolona jest w wypadku niemieckiego, pracy, t. j. jeżeli obecni członkowie rodziny gospodarstwa pracują narówni z robotnikami najemnymi). Ochrona pracy robotników rozciąga się i na wieś.

Rozdział czwarty mówi szczegółowo o wspólnocie rolnej (stowarzyszeniu użytkowników) o jego składzie organach zarządu, o prawach i obowiązkach wspólnot rolnych.

Kodeks szczegółowo zatrzymuje się nad określeniem pojęcia „dworu” (t. j. poszczególnego gospodarstwa zagrody P. R.) (za „dwór” uznaje się oparta na pracy w rodzinie wspólnota osób, prowadzących wspólne gospodarstwo wiejskie), nad podziałem tych gospodarstw, nad środkami przeciw ich rozdrabnianiu.

Rozdział szósty jest poświęcony zagadnieniu sposobów użytko-

wania ziemi. Kodeks uznaje cztery rodzaje użytkowania ziemi: 1) gromadzki (obszczynny) — (wyrównawczy podział ziemi między gospodarstwa), 2) nadziałowy (uczastkowy) — (niezmienny rozmiar praw gospodarstw na poszczególne kawałki ziemi), 3) stowarzyszeniowy (wspólne użytkowanie ziemi przez członków komuny rolniczej, artelu lub stowarzyszenia wspólnego użytkowania ziemi), 4) mieszany. Sprawę wyboru typu użytkowania ziemi decyduje ogólne zebranie.

Przy przejściu wspólnoty rolnej od jednego typu użytkowania ziemi do drugiego, osoby, nie zgadzające się na zmianę, mają prawo pozostać przy dotychczasowym systemie.

Projekt kodeksu ma być przeniknięty duchem dania wsi trwałej formy użytkowania ziemi, stworzenia pewności co do dnia jutrzejszego i prawa do ziemi.

Obrazy czwartej sesji Weika nad kodeksem rolnym rozpoczęły się w dniu 24 b. m.

Rynek pieniężny

Giełda warszawska.

Gotówka.
Dolary Stan. Zjedn. 17450—17275
Dolary kanad. 17325.
Franki szwajc. 3235.
Marka niem. 220.
Czeki i wpłaty.
Belgia 1115—1117,50
Berlin 2.17,50—2,10
Gdańsk 2.12,50—2,10
Londyn 78500—78700.
Nowy Jork 17375—17250.
Drobne dolary 17285—17115.
Paryż 1210—1208.
Szwajcaria 3245.
Praga 547,50
Wiedeń 25,00
Włochy 852.

Listy zastawne.
Miljonówka 1725.
4 i pół proc. listy zast. ziemsk. za rubli 850.
5 proc. oblię. m. Warszawy 370.
Akcje.
Bank Dyskontowy 21000.
Bank Kred. Warsz. 16750.
Bank przem. łwowskich 5200
Bank zj. z. polsk. 8650.
Zw. Sp. Zarobk. 10500
Bank przemysłowy 25000
Bank Handlowy 54000
Bank Małopolski 5100.
Firley 5550.
Cukier 520000.
Drzewo 6700

Węgiel 101000.
Zieliński 15300.
Starachowice 58000.
Zyrardów 1075000.
E-cia Nobel 18000.
Wildt 9400
Cegielski 47000—49000
Modrzewół 71000
Lilpop 61000
Pocisk 3900
Ostrowiec 75000
Rudzi 41500
Karasiński 10200
Pracía labkowscey 9750
Parowozy 8900
Borkowski 8825.
Zegluga 3700
Nafta 5120—5500.
Hurt 4200.
Haberbusch 145060
Kijewski 49000.

Cedola giełdy pieniężnej w Łodzi.

Łódź, dnia 30 listopada.
Dolary St. Zjednoczonych (gotówka) w plac. 17.500, w żąd. 17.350, tranz. —
Dolary St. Zjedn. (czeki) w plac. 17.175, w żąd. 17.220.
Franki belgijskie (czeki) w plac. 1115 w żąd. 1120, tranz. —
Franki francuskie (czeki) w plac. 1210, żąd. 1215, w tranz. —
Franki szwajc. (got.) w plac. 3.220, w żąd. 3.235.
Franki szwajc. (czeki) w plac. 3235, w żąd. 3250, w tranz. —
Funt ang. (czeki) w plac. 78.700, w żąd. 79000, tranz. —

Korony austr. (czeki) w plac. 0,24,75 w żąd. 0,25.
Korony czeskie (czeki) w plac. 540 w żąd. 545.
Marki niem. (got.) w plac. 2,15, w żąd. 2,20, tranz. —
Marki niem. (czeki) w plac. 2,10, w żąd. 2,15, tranz. —
Miljonówka w plac. — w żąd. 1725

Z czarnej giełdy warszawskiej.

Wczoraj na warszawskiej giełdzie nieurzędowej notowania były następujące:
Dolary 17300.
Franki fr. 1190
Funt 78000.
Marki niem. 2,50
Ruble złote 885,000
Ruble srebrne 5900.
Bilon 2900.

Czarna giełda w Łodzi.

Wczoraj na nieurzędowej giełdzie w m. Łodzi panowała tendencja nieco słabsza, przy obrotach średnich.
Kursy kształtowały się następująco:
Dolary 17400—17360—17275
Funt 78500
Franki fr. 1205—1202
Franki belg. 1125—1125
Franki szwajc. 3225—3224.
Marki 2,20—2,15
Kor. austr. 0,23.
Kor. czesk. 530
Liry 825.
Leje 105.

Urzędowe notowania w Berlinie.

Zamknięcie giełdy

BERLIN, 30 listopada (Tel. własny „Głosu Polsk.“). Na urzędowej giełdzie berlińskiej notowania były następujące:
Amsterdam 5.067,50—5.082,70
Bruksela 498,75—501,25
Helsingfors 193,51—194,49
Mediolan 371,56—375,44.
Londyn 54.715—54,857
New-Jork 7.630,87—7.699,15
Paryż 545,63—543,37
Zurych 1.443,37—1.453,65
Madryt 1.192,01—1.197,99
Wiedeń 11,02—11,08.
Praga 244,58—245,62
Budapeszt 3,34—3,36.
Bukareszt 102,74—105,28.
Sofia 57,10—57,90
Tokio 5.690,75—5.709,25
Rio de Janeiro 957,60—962,40
Marka polska 46,50
Warszawa 46
Tendencja spokojna.

Nieurzędowe notowania w Berlinie.

BERLIN, 30 listopada. (Tel. własny) Po zamknięciu giełdy, notowania były następujące:
Holandia 5,088.
Belgia 492
Nowy-Jork 7,800
Londyn 55,000
Włochy 570
Paryż 537,50
Zurych 1,455

Praga 247,50
Marka polska 46,75
Warszawa 46,25
Tendencja spokojna.

Urzędowa giełda gdańska.

GDANSK, 30 listopada (Tel. wł. „Głosu Polsk.“). — Na dzisiejszem zebraniu giełdy gdańskiej notowano:
Nowy-Jork 7.680,75—7.719,25
Londyn 55,511—55,689
Paryż 535,66—536,34
Holandia 5,067,51—5,082,69
Marka polska 46,88 — 47,12
Warszawa 45,38 — 45,62
Poznań 45,25 — 45,49
Tendencja bez zmiany.

Końcowe notowania w Zurychu.

ZURYCH, 30 listopada (Telegram własny „Gł. Polsk.“)
Berlin 0,0675
Wiedeń 0,0075
Praga 16,95
Budapeszt 0,25
Bukareszt 5,50
Holandia 212,30
Nowy-Jork 536,5
Londyn 24,20
Paryż 0,37,35
Włochy 26,25
Bruksela 0,54,25.
Kopenhaga 109,25.
Sztokholm 144,75
Chrystjanja 99,50
Madryt 82,75
Warszawa 0,05,50

Poszukuje się do kupna następujących Nr. Nr.

„GŁOSU POLSKIEGO“:

Z r. 1919—1, 6, 13, 14, stycznia, 8, 29, grudnia.
Z r. 1920—15, 28 czerwca, 1, 13 lipca, 28 sierpnia,
31 września, 4, 8, października.

Administracja „Głosu Polskiego“.

Towarzystwo Miłośników Muzyki

Dziś, w piątek, 1 grudnia o godz. 8.30.
Recital fortepianowy

Prof. Max Pauer Stuttgart

8 Grudnia: Edith Voigtlaender (skrzypce)

15 „ Kwartet Rosé (Wiedeń)

22 „ Seweryn Eisenberger

Bilety do nabycia w kancelarii (Krótka 1) codz. od 6-8.

:: Sala Filharmonji. ::

Dziś, w piątek, 1 grudnia o godz. 8 i pół wiecz.

tylko 1 przedstawienie Żydowskiej Szopki Artystyczno-Satyrycznej „Chad-Gad-Jo“.

Występują: Grünbaum, Prylucky, Perlmutter, Kamińska, Cejtin, Broderzohn, Asz, Dr. Szyper, Kipnis, Wildman, Nomburg i inni. — Bilety nabywać można w Sali Filharmonji. 90—1

MEBLE gabinetowe kryte skórą i gobelinem DYWANY

Fabryczny skład: Łódź metalowych Konrada, Jarnuszkiewicza i S-Ki Wyrobów E-cii Thonet Materacy.

Kompletne urządzenia pokoi:

Słotowych, Sypialnych, Salonów i Gabinetów. Meble Koszykowe. — Meble biurowe. Kuchnie białe

Magazyn Mebli Wł. ROMISZOWSKIEGO, Łódź, Piotrkowska Nr. 116

Telef. 21-61. 1 piętro, front. Telef. 21-61.

Przyjmują zamówienia na wszelkie roboty z zakresu stolarstwa i tapicerstwa. Uwaga! W niedzielę 10 i 17 grudnia magazyn otwarty od godz. 1—5 po południu. 692—7

Meble! Stenotypistka - korespondentka

w języku polskim, poszukuje osoby na stałe lub w godzinach wieczornych. Oferty do red. „P. T.“ 72—2

Dr. Ludwik FALK Choroby skórne i weneryczne przyjmuje od 10—12 i 15—17

Nawrot 4a 7. 3341—18, czarna 4, m. 14.

karakutowa, nowa sprzedawca. Obejrzcie można: cały dzień. Właściciel

GRAND-HOTEL—ŻÓŁTA SALA

W niedzielę, dnia 3 grudnia 1922 r. od godz. 10 rano do godz. 10 wiecz.
otwarta zostanie w Łodzi

Wystawa obrazów Artura Szyka

Zbiór miniatur wschodnich.—Własność obrazów firmy „H. Piazza“ w Paryżu.

Wykwalifikowani tokarze

mogą się zgłosić. Sienkiewicza 78. 750—8

Dr. med. Braun

Południowa № 23.
Specjalista chorób skórnych i wenerycznych.
Przyjmuje od 8—10 i pół, 1—3 i od 5—8. Panie 4—5.

Dr. J. Sokolowicz

Chor. skórne i weneryczne ul. Pańska Nr. 4 róg Konstancyńskiej. Przyj. od 9—1 i od 3—4 i pół 536—18

Została zagubiona

Łorba srebrna

wagi 20 łutów, dnia 24 listopada na ul. Piotrkowskiej pomiędzy ulicami Ewangelicką i Główną. Uczelwy znalazca zechce łaskawie zwrócić za sowitą nagrodą do firmy „AMERPOL“, Piotrkowska 56. 77—1

Zamienię 3 pokoje

z kuchnią komfortowe, z wszelkimi wygodami w Łodzi na także w Warszawie w okolicy dworca Wiedeńskiego. Oferty pod „Zamiana 17054“ 054-2

Szkoła Tańca W. Lipińskiego

Piotrkowska № 108 Grupa „C“ (początk.) rozpoczyna 4 b. m. Grupa „C“ dla zaawansowanych (kurs uzupełniający) — 8 b. m. 043—2

Wspólnika

s kapitałem do 50 milionów mk. z udziałem w pracy lub bez poszukuje do składu przędzy i manufaktury. Sam posiadam pięknie urządzonej lokal w centrum miasta i 20 mil. mk. Oferty proszę złożyć do adm. „Głosu“ pod „Przedza“. 42-2

Został zagubiony weksel

na sumę 400.000 mkp, płatny dnia 2-go grudnia r. b. z wystawienia p. Kantorowicz i Frenkel na zlecenie p. N. Czernińskiego. Miejsce płatności Poznań, Wronieka 92. Powyższy weksel unieważniam. Łaskawy znalazca zechce powyższy weksel przynieść pod niżej wskazanym adresem: Łódź, Piotrkowska 50, H. Motyl. 3111 1922

W Sali Muzeum Nauki i Sztuki, Piotrkowska № 91

WYSTAWA Artystycznej Fotografji

zorganizowana przez Klub Miłośników Fotografji w Łodzi.

Wystawa otwarta do 10 grudnia 1922 r. codziennie od g. 4 ej, w niedziele od 2-jej do 8-jej wiecz. 933—1

Teodor WAGNER

ŁÓDŹ, Piotrkowska 101 tel. 591. Rok założenia 1901.

Poleca WINA WÓDKI KONIAKI LIKIERY.

Konfekcja damska:

Palta, Suknie Bluzki, Spódniczki, Fartychy oraz Bielizna

naftaniej w firmie

„Wulka“

Łódź, Piotrkowska 175, 17048—9

M. Glazer

Piotrkowska 92. Choroby skórne i weneryczne

TKALNIA

przyjmuje robotę zarobkową na warsztatach gładkich i kolorowych w rozmiarach 36 cal., 44 cal., 54 cal., 64 cal. Oferty uprasza się do „Głosu Polskiego“ pod „F. M. G. 83“ 029-3

ZNACZNIE TANIEJ

sprzedajemy dziś garderobę, niż jesteśmy w stanie wyrobić nową.

- Palta damskie**
z lekkich angielsk. towarów 75.— 68.— **45000**
z weluru w dobrych gatunk. 110.— 95.— **85000**
ubierane futrem eleganckie wyk. 145.— **125000**
z angielsk. mater. modne fasony 125.— **110000**
- Bluzki damskie**
z barchanu 7⁵ **5500**
z czystej wełny 16⁵ **14500**
z opalu **12500**
z jedw. trykotu 29.— **25000**

- Suknie damskie**
z szewjotu 21.— **18500**
z czystej wełny nowa fasony 45.— 38.— **32000**
z garbardin eleg. fasony 85.— **75000**
z jedwabnego trykotu haft. 65.— **55000**
- Spódniczki damsk.**
z szewjotu 11⁵ **9500**
z czystej wełny 22⁵ **18500**
z ang. towaru 12⁵ **10500**
z tulonu 9⁵ **8500**

Paletka i Suklenczki dla dziewczynek
w różnych tanich cenach.

Schmechel i Rozner

Łódź,

Piotrkowska 100. Filja 160. 789-3

SALA FILHARMONJI, Dzielna 20.

Rom - Romano

przyjechał do Łodzi

i daje dwa wieczory eksperymentalne

w niedzielę, dnia 3 grudnia r. b. oraz we wtorek 5 grudnia

Autohypnoza
(samouspienie)

Zagadnienia
duszy ludzkiej.

Eksperymenty
Fakirów hinduskich

Nowoczesna
telepatja

Wyczuwanie
fluidalne

Miłość
a sugestja

Bilety do nabycia w kasie Filharmonji (okno № 1) codziennie od g. 10-1 i od 3-7 wiecz.

Ważna nowość!

Znana fabryka kolder watowych

A. Marchewka

Łódź, Pomorska 3 (dawnej Średnia 1)

wyrobia znowu różne koldry watowe i puchowe w wielkim wyborze, na hurt i detal, z akuratną obsługą. Proszę Sz. Kliencie! mnie odwiedzić

Do biura importowego potrzebna

stenotypistka,

władająca gruntownie językami polskim i niemieckim ze stenografią niemiecką. Oferty pod K. O. 97.

Inteligentna panienska

mająca świadectwo z ukończenia kursu buchalterji w szkole p. Mantibanda, pisząca na maszynie, poszukuje od zaraz posady w jakimkolwiek biurze. Oferty pod „W.“ do Adm. „Głosu Polskiego“ 958-2

Manufakturzysta,

posiadający lokal w najlepszym punkcie poszukuje wspólnika z kapitałem. Oferty do „Głosu“ pod „Manufakturzysta“ 105-2

Inteligentny młodzieniec

poszukuje pokoju przy rodzinie umeblowanego lub nie, z osobnym wejściem. Cena obojętna. Oferty pod „Inteligentny“ do Adm. „Głosu“ 975-1

Poznaj siebie!

Poznaj innych!

Flaubert

Tajemniczy strzelec.

2 Claitons 2

Tańce modern.

Relaudinos-Pawlicki

Akt ekscentryczny.

BARRA 4

Akt muzyczny.

WENTERY DUO

Tańce charakterystyczne.

Molly i Fox

Komiczny ekscentryczny akt na drabinach.

MAZURKIEWICZÓWNA

śpiewaczka.

WOLSKI

duet śpiewny.

PAWEY & Co

Amerykańscy akrobaci parterowi The best of the Wered.

FATA MORGANA

Gwiazda polarna. Fantastyczny akt świetlny

Variete w Seali

Dziś — piątek — 1 grudnia — 8.45 wieczór

Alfonse Sayton Company

Noc nad Nilem, wystawowy akt Krokodylowy Night en Nile.

Śpiewaczka, piosenkarz i duet humorystyczny

DOLSKICH ERWESTÓWNA

Kupiecistka polska

KAZIMIERSKA

polka śpiewaczka, urywki z operetek

PAWEY & Co

Amerykańscy akrobaci parterowi The best of the Wered.

FATA MORGANA

Gwiazda polarna. Fantastyczny akt świetlny

DUET JANASZEK

Polski komiczny duet śpiewny.

Molly i Fox

Komiczny ekscentryczny akt na drabinach.

MAZURKIEWICZÓWNA

śpiewaczka.

WOLSKI

duet śpiewny.

Flaubert

Tajemniczy strzelec.

2 Claitons 2

Tańce modern.

Relaudinos-Pawlicki

Akt ekscentryczny.

BARRA 4

Akt muzyczny.

WENTERY DUO

Tańce charakterystyczne.

Molly i Fox

Komiczny ekscentryczny akt na drabinach.

MAZURKIEWICZÓWNA

śpiewaczka.

WOLSKI

duet śpiewny.

Do sprzedania:

32 Krosna Kortowe

mało używane wyrobu fabryki L. Schönherr Chemnitz.

22 Krosna typu O. I.

oszer. 190 cm. w grzebieniu 96 obrotów na minutę.

10 Krosien typu C. B.

o szer. 215 cm. w grzebieniu 84 obrotów na minutę.

Wszystkie w jaknajlepszym stanie 4 skrzynkowe z licznikami wiatku, maszynami na 82 nicielnice z kompletnym i zapasowym wyekwipowaniem gotowe do pracy. Blizsze szczegóły w kantorze fabryki Piotrkowska № 242. 17087-8

Doniesienia drobne:

Nauka i wychowanie.

(Za wyraz 40 mk.)

„Inguarum Schola“ właściciele Ambard i Deb. Francuski, angielski, niemiecki, włoski, rosyjski. Piotrkowska 120, od 4-9. 16550-39-n

„Jeune leçons de conversation et litterature française.“ „L. L. 100“ 049-1-n

„Fera connaissance d'un jeune homme intelligent pour converser.“ „N. 100“ 050-1-n

Studentka udziela lekcyj. i rządosabia do egzaminu pojedynczo lub grupami. 964-3-n

Student udziela matematyki, łaciny, fizyki i języków. Kl. inskiego 86-3 (druga brama) 067-3-n

Z Ameryki powróciłam udzielać angielskiego szybką metodą. Zgłaszać się proszę do Banku Ludowego Andrzeja 7 (z podwórza) od 8-9 wieczór w niedzielę od 12-1. Tel. 2240. 037-2-n

Kupno i sprzedaż.

(Za wyraz 60 mk.)

A.A.A. Kupuję meble, dywany, garderobę, maszyny do szycia. Piace najcieplej — Wajnsreich, Benedykta 19 94 20-k

A.A. Kasę ogniową sprzedam. Wajnsreich, Benedykta 19. 995-10-k

Do sprzedania dwie szafy, lustro, stół, 6 krzesel w dobrym stanie, dewocyj. Piarmowicza 9, m. 15, od 2-4. 83-3-k

Do sprzedania bilard kręglekowy. Miłsza 57, Piwniczna. 001-3-k

Maszyny do szycia nowe używane, na raty. Awret, Benedykta 34. 16929-5

Pies rasy wilczej do sprzedania. Cegielniana 8, Kozakiewicz, od 1-3 i 6-8. 055-3-k

Planino zagraniczne — pierwszorzędną sprzedam Piotrkowska 117, m. 29, II wejście. 098-2-k

Sprzedam futro w dobrym stanie, na mężczyznę średniego wzrostu, spód ełki, kolnierzykowy. Rzgowska 31, gospodarz. 058-2-k

Posady i prace.

Poszukiwane.

(Za wyraz 40 mk.)
Poszukuję szycia w domach prywatnych. Of. pod „Szycie 17030“ 036-1-pp

Wykształcona panienska, znająca dokładnie buchalterję, oraz pisanie na maszynie, przyjmie posadę praktykantki za skromne wynagrodzenie. Łaskawe oferty sub „F. R. 105“ 864-2-pp

Zaofiarowane.

(Za wyraz 50 mk.)

Potrzebny agent do fabryki wyrobów cukierkowych. G. Turlikow ul. Piotrkowska № 249. 977-3-pp

Potrzebna inteligentna panienska do 3 letniego dziecka. Piotrkowska 50, Fuchs 091 3-pz

Żołny akwizytor ogłoszeniowy potrzebny do idealnie wprowadzonego wydawnictwa, na pensję i procent. Tyko doświadczony akwizytor, posiadający rozległe stosunki w sferach przemysłowo-handlowych, będzie przyjęty. Osoby nie posiadające pierwszorzędnych kwalifikacji mogą się nie faworyzować. Zgłosić się w godzinach biurowych do „Przedsiębiorstwa Włókienniczego“, Zachodnia 43. 063-3-pz

Lokale i mieszkania.

(Za wyraz 50 mk.)

Doktor medycyny poszukuje 2-3 pokoi (umeblowanych lub nie) ewent. jednego pokoju przy rodzinie z prawem korzystania 2-3 godzin dziennie z drugiego pokoju jako poczekalni. Oferty pod „D. M.“ do „Głosu“ 916-3-m

Podownia do wynajęcia (pomieszczenie na łód i mięso). Łątna № 54 u gospodarza. 978-m

Oddam wspólny ładny pokój, umeblowany uczniowi starszych klas. Oferty pod „Uczeń“ do adm. „Głosu“ 061-1-m

Pokój z utrzymaniem do wynajęcia. Oferty pod „Zaraz 17036“ 066-1-m

Poszukuję pokoju umeblowanego, z osobnym wejściem, na godziny dziennie. Łaskawe oferty do „Głosu“ sub „P. B.“ 097-3-m

Poszukują pokoju umeblowanego przy rodzinie. Zapłać 7000 i więcej, mieszkanie. Oferty do adm. „Głosu“ pod „Woco“ 927-5-m

Poszukiwany jeden duży pokój z kuchnią, możliwie w centrum miasta. Posrednik pożądan. Łask. oferty do „Głosu“ pod „J. B.“ 930-3-m

Do odstąpienia: salon i gabinet przy inteligentnej rodzinie na Zachodniej przy konstantynowskiej na kilka godzin dziennie. Najstosowniejszy dla lekarza. Of. sub „100“ 027-2-m

Doniesienia rozmaite.

(Za wyraz 50 mk.)

Kusserka F. Blaszczykowska. Ul. 6 Sierpnia 22. 028-5-d

Oddam chłopską 7 tygodniową na własność. Dzielna 10, m. 8. 941-2-d

Pracownia sukien „Wandy“ Główna 55, front 2 piętro. Wykończenie bardzo staranne eleganckie. Ceny umiarkowane 055-5-d

Planino dobre do wynajęcia. Zachodnia 41, m. 3, od 11-2. 079-1 d

Wydzierżawię ewentualnie sprzedam gabinety dentystyczne. Wiadomość: Zachodnia 41 u technika. 070-2-d

Zagubione dokumenty:

(Za wyraz 30 mk.)

Auerbach Leopold zgubił dowód osobisty, wyd. w Łodzi. 837-3-z

Gielons Róża uca. gimn. p. Aba zgubiła matrykulę. 091-1-z

Gronowscy Józef zgubił kartę rejestracyjną, rocz. 1890. 031-3-z

Gmigel Kazimierz zgubił kartę bezterminowego urlopu, wydaną w Grodnie. 929-3-z

Filichman Judka zgubił tymcz. dowód osobisty wyd. w Ostrowcu. 071-3-z

Pat Abram zgubił kartę bezterminowego urlopu, rocz. 1932. 000 3-z

Puterman Nuta zgubił kartę rejestracyjną, rocz. 1883. 033-3-z

Puperberg Nusen zgubił dowód osobisty i kartę wymeldunkową wydaną w Kleścach. 958-3-z

Wrakowska Pola uca. gimn. p. Aba zgubiła matrykulę. 93-1-z

Papoport Majer zgubił dowód osobisty wyd. w Łodzi. 976-3-z

Pozenfarb Róża zgubiła matrykulę szkoły powsz. 131. 069-1-z

Szmidt Fajgla zgubiła paszport zagraniczny wyd. w Kole. 089 3-z

Zagubiono kartę powołania na imię Chila, Henrykowskiego, wydaną przez P. K. U. Łódź, miasto. 904-3-z

Zgubiono kartę demobilizacyjną, wyd. w P. K. U. Łódź 1902 roku na imię Maxa Kajuszyiera. 041-5-z

Zagubiony paszport okupacyjny oraz kartę z pozostawieniem na imię Hstery Lederman, wyd. w Łodzi. 052-3-z

DOBRE

znany dyrektor orkiestry poleca doskonały zespół muzyczny na ślub, wesela, zabawy etc. na ządanie jazz-band. Ul. 6 Sierpnia 10 m. 34 034-1

OKAZJA!

Przygotuję lub udziele korospetyc. do kl. trzeciej, czwartej, piątej i szóstej za wyrobienie posady biurowej. Referen. pierwszorzędną. Of. sub „Korospetyc.“ do „Głosu“

WYCIĄG: 150 mk. za wiersz nieparzysty jednostronny. NAJLEPIEJ: 250 mk. za wiersz parzysty (str. 5 spacji). Zaregistrowane i zasłabinowe po mk. 20,000 po tekturze. Ogłoszenia samojacowe obliczane są o 50 procent, zaś firma zagranicą, o 100 procent drożej od miejsc. Za terminy w trybie ogłoszeń i ofiar administracja nie odpowiada.

OGŁOSZENIA:

WYCIĄG: 150 mk. za wiersz nieparzysty jednostronny. NAJLEPIEJ: 250 mk. za wiersz parzysty (str. 5 spacji). Zaregistrowane i zasłabinowe po mk. 20,000 po tekturze. Ogłoszenia samojacowe obliczane są o 50 procent, zaś firma zagranicą, o 100 procent drożej od miejsc. Za terminy w trybie ogłoszeń i ofiar administracja nie odpowiada.